

Eeva Rohiola

Keho katseen alla

Tanssivan kehon seksualisoinnin vaikutukset tanssialan ammattilaisen minäkuvaan

Keho katseen alla

Tanssivan kehon seksualisoinnin vaikutukset tanssialan ammattilaisen minäkuvaan

Eeva Rohiola
Opinnäytetyö
Kevät 2023
Tanssinopettajan tutkinto-ohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Tanssinopettajan tutkinto-ohjelma

Tekijä: Eeva Rohiola

Opinnäytetyön nimi: Keho katseen alla: Tanssivan kehon seksuaalisoinnin vaikutukset tanssialan ammattilaisen minäkuvaan.

Työn ohjaajat: Anni Heikkinen, Petri Hoppu

Työn valmistuslukuksi ja -vuosi: Kevät 2023

Sivumäärä: 38 + 1 liite

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on perehtyä tanssialalla tapahtuvaan seksuaalisointiin ja sen muotoihin, sekä siihen, miten se vaikuttaa tanssialan ammattilaisen minäkuvaan. Tanssialalla tapahtuva seksuaalisointi voidaan jakaa karkeasti kahteen kategoriaan: tanssialaan ulkopuolelta kohdistettuun seksuaalisointiin ja tanssialan sisäiseen seksuaalisointiin. Molemmat kategoriat sisältävät niin suoria seksuaalisovia kommentteja ja toimintamalleja, kuin sisäistettyjä ajattelumallejakin. Motivaatio tämän aiheen tutkimiseen on peräisin omasta henkilökohtaisesta turhautumisestani seksuaalisointiin ilmiönä, ja siitä johtuvasta tarpeesta ymmärtää ilmiötä laajemmin.

Tutkimus toteutui tapaustutkimuksena, jota varten haastattelin kolmea tanssialalla toimivaa henkilöä. Haastateltavat tahtoivat pysyä nimettöminä, jonka vuoksi tässä opinnäytetyössä he kulkevat nimillä haastateltava A, B ja C. Lisäksi tietoperustana käytin vaihtelevasti kasvatusta ja psykologiaa käsittelevää tietokirjallisuutta ja erilaisia verkkolähteitä seksuaalisoinnin ja minäkuvan osalta. Haastattelut toteutettiin tammikuussa 2022, mahdollisuuksien mukaan joko kasvatusten tai etänä videoyhteyttä hyödyntäen. Haastateltavat saivat kysymykset nähtäväksi etukäteen, jotta haastattelun teemat ehtivät tulla tutuiksi ennen varsinaista haastattelua. Haastattelukysymysten keskeisiä teemoja olivat seksuaalisoinnin eri ilmenemismuodot tanssialalla, minäkuvan muotoutuminen aktiivisen tanssiharrastuksen parissa ja seksuaalisoinnin kokemisen herättämät tunteet.

Haastattelujen myötä seksuaalisointi ilmiönä konkretisoitui ja sen laajuus paljastui. Seksuaalisointia ei ole vain esimerkiksi seksuaalisovat kommentit, vaan myös seksuaalisovat ajattelumallit ja -asenteet, jotka vähintäänkin alitajunnan tasolla ohjaavat toimintaamme. Tuloksista voi päätellä, että vaikka tanssialalla toimiva haluaisi ja pyrkisi toimimaan oikein ja seksuaalisuutta, sisäistetyt asenteet ja ajattelumallit eivät aina mahdollista tätä kokonaisvaltaisella tasolla. Esimerkiksi oman itsensä näkeminen seksuaalisovan linssin läpi, erityisesti nuorena harrastajana, on hyvin yleistä. Haastatteluissa korostui, miten seksuaalisointi vaikuttaa tanssijan kehosuhteeseen ja minäkuvaan erityisesti lapsuudessa ja nuoruudessa, ja tästä johtuen tanssinopettaja on avainasemassa nuoren tanssijan minäkuvan positiivisessa vahvistamisessa. Koska seksuaalisointi on niin laaja ja syvälle juurtunut ilmiö, on tärkeää ohjata nuoria suhtautumaan asiaan oikein. Mahdollinen jatkotutkimus voisikin tutustua enemmän tanssinopettajan rooliin minäkuvan ja kehosuhteen muodostumisessa. Tanssi, keho ja tämän tutkimuksen todistamana seksuaalisointi liittyvät vahvasti toisiinsa, ja näin ollen oikeanlainen suhtautuminen seksuaalisointiin olisi tärkeää opettaa, jotta kehosuhde pysyisi eheänä. Tämä ei kuitenkaan oman kokemukseni mukaan tällä hetkellä toteudu.

Asiasanat: seksuaalisointi, minäkuva, kehosuhde, haastattelu, seksuaalinen häirintä

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Programme in Dance Teacher Education, Option of show dance

Author: Eeva Rohiola

Title of thesis: A body under eyes: The affects on sexualization in the self-image of professionals in the dance field

Supervisors: Anni Heikkinen, Petri Hoppu

Term and year when the thesis was submitted: Spring 2023

Number of pages: 38 + 1 appendix

This thesis studies the sexualization in the dance field and the affects it has on dancers' self-image. The goal is to find out about the different ways of sexualization occurring in the dance world, as well as understanding the affect it has on someone, who works professionally in the dance field. The sexualization in question can be divided roughly to two categories: sexualization that is targeted to the dance communities from outsiders and sexualization within dance communities. Both categories include direct comments and actions, as well as internalized thinking patterns. The motivation for this study came from the authors personal frustration on sexualization, which lead to the need to widen her understanding on the phenomenon.

This thesis is based on a case study in which the author interviewed three anonymous people who work professionally in the dance field. Each interviewee represented a different dancestyle: modern dance, ballroom dance and Finnish folk dance. All three interviewee work or have worked as dancers, dance teachers and choreographers, as well as in other dance related jobs. The interviews' main themes revolved around how sexualization occurs in the dance field, how an active dancehobby molds ones self-image and how sexualization makes dancers' feel. The information gathered from the interviews was used as the main material for this study, with the support of educational and psychological literature and also some online articles on the matter.

The results suggest that sexualization is a very real and very large phenomenon. All interviewees had negative experiences of sexualizing comments and suggestive looks from strangers, but it turns out those were not the main theme of the interviews. Sexualization is learned very young through the idea of an ideal body: especially in dance there are many ideals you should fit into, and the idea usually is that only if you fit into the ideal body type can you be a great dancer. That of course is not true, but it teaches children to view themselves through sexualizing lens, because they start to attach their worth to their looks. This has direct affect on young dancers body image and also self-image. The results also suggest that the dance teachers role is very important in raising young, confident dancers. Sexualization is such a wide phenomenon, that it is not likely removable, but dance teachers can help their students to face it safely, making the experience not so negatively affecting.

Keywords: sexualization, self-image, body image, interview, sexual harrasment

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	MINÄKUVA JA SEKSUALISOINTI	7
2.1	Muuttuva minäkuva	7
2.2	Seksualisoinnin muodot.....	10
2.3	Seksuaalinen häirintä	13
3	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS.....	14
4	TUTKIMUSTULOKSET	17
4.1	Seksualisoinnin kohtaaminen	18
4.2	Seksualisoinnin vaikutus kehosuhteeseen ja minäkuvaan	22
4.3	Seksualisointi eri tanssikulttuureissa	25
4.4	Onko kehon tarkkailu aina seksuaalista?	29
5	POHDINTA	32
5.1	Päätelmät	33
5.2	Yhteenvedo	34
	LÄHTEET.....	35
	LIITTEET	39

1 JOHDANTO

Tarkastelen opinnäytetyössäni tanssivan kehon seksuaalisoinnin vaikutuksia tanssialan ammattilaisten minäkuvaan. Tutkimuksen ennako-oletukset perustuvat omiin kokemuksiini sekä havaintoihini. Tutkimus on toteutettu tapaustutkimuksena, jota varten haastattelin kolmea tanssin kentällä toimivaa tanssialan ammattilaista. Haastateltavat henkilöt edustavat tanssin kentän eri puolia niin tanssilajin kuin henkilökohtaisten lähtökohtienkin kautta. Näistä haastatteluista kokosin aineistoni tutkimusta varten, ja lisäksi hyödynsin aihetta käsittelevää tutkimuskirjallisuutta ja verkkolähteitä tutkimuksen teoriapohjana.

Tanssivaan kehoon kohdistuva seksuaalisointi on ilmiö, johon todennäköisesti lähes kaikki tanssin kentällä toimivat tanssijat tai tanssinopettajat törmäävät jo ennen ammattilaisuutta. Tanssin harrastajan kohtaama seksuaalisointi rajoittuu nimenomaan harrastukseen ja vapaa-aikaan, kun taas tanssialan ammattilaiselle seksuaalisointi on todennäköisesti arkipäivää. Tanssialalla toimimiseen ei läheskään aina kuulu säännölliset työajat, ja työtä tehdään usein myös vapaa-ajalla. Samoin myös työvälineen eli kehon huoltaminen ei sisälly työaikoihin, vaan kehonhuollon tulisi olla säännöllistä ja kuulua arkirutiineihin. Näin ollen tanssialan ammattilaisen työ on esillä myös vapaa-ajassa, ja siksi oma kokemukseni onkin, että ”työminä” sekoittuu ”arkiminään” väkisin. Tutkimuksen myötä tarkoitukseni onkin saada selville, miten ihmisen minäkuva muuttuu, jos hän työnsä vuoksi kohtaa säännöllisesti itseensä ja kehoonsa kohdistuvaa esineellistämistä ja seksuaalisointia, vai muuttuuko se ollenkaan.

Tutkimuskysymyksiksi valikoituivat seuraavat kysymykset: mitä seksuaalisointi tarkoittaa tanssialalla, ja miten se näyttäytyy? Miten seksuaalisointi vaikuttaa tanssialan ammattilaisen minäkuvaan? Toiveenani oli haastattelujen myötä laajentaa omaa käsitystäni seksuaalisoinnista ilmiönä samalla kyseenalaistaen myös omia ajattelumallejani aiheen tiimoilta. Seksuaalisointi herättää minussa paljon turhautuneita tunteita ja koin tarpeelliseksi tutustua muiden tanssialan ammattilaisten ajatuksiin ja kokemuksiin ymmärtääkseni seksuaalisoinnin herättämiä reaktioita kokonaisvaltaisemmin. Tanssialaan kohdistettu seksuaalisointi sekä tanssialan sisäinen seksuaalisointi tuntuu olevan hiljaisesti hyväksytty ilmiö ja halusin tämän opinnäytetyön myötä alleviivata sen aiheuttamia mahdollisia vaikutuksia minäkuvaan. Ennen haastattelujen toteutumista en kuitenkaan voinut olla varma onko seksuaalisoinnilla mainittavia vaikutuksia minäkuvaan, mutta jälkikäteen voin itsevarmasti väittää näin olevan.

2 MINÄKUVA JA SEKSUALISOINTI

Tässä luvussa esittelen tietoperustani. Käyn ensin läpi laajemmin minäkuva: mitä sillä tarkoitetaan sekä muutamia eri teorioita sen muotoutumisesta. Lisäksi käsittelen identiteetin ja itsetunnon käsitteitä. Seuraava laajempi teema on seksuaalisointi: mitä seksuaalisointi tarkoittaa ja minkälaisia muotoja sillä on. Lopuksi käsittelen vielä erikseen seksuaalista häirintää ja sen aiheuttamia ilmiöitä.

2.1 Muuttuva minäkuva

Minäkuvalle tarkoitetaan sitä mielikuvaa joka meillä on itsestämme ja suhteestamme ympäröivään maailmaan. Sen kautta käsitämme itseemme liittyviä asioita kuten oman taustamme, arvomme ja ominaisuutemme. Minäkuva on yleensä tiedostamaton ellei siihen perehdy erikseen, mutta myös tiedostamattomana se ohjaa toimintaamme ja suhtautumistamme ympärillä tapahtuviin asioihin. Minäkuva ohjaa jopa havaintojamme ja tulkintojamme sekä jäsentää kokemuksiamme. (Aro ym. 2014, 10; Vernerinet 2014; Sanfeliciano 2022.) Minäkuva jaetaan usein kahteen osaan: aktuaaliin eli todelliseen minäkuvaan sekä ihanneminäkuvaan joka kuvaa sitä minää johon ihminen vertailee itseään ja joka hän pyrkii olemaan. Ihanneminäkuva muodostuu sisäistettyjen ympäristön odotusten ja vaatimusten ympärille. Aktuaali- ja ihanneminäkuvan lisäksi voidaan puhua myös normatiivisesta minäkuvasta joka kuvaa yksilön käsitystä siitä mitä ympäristö häneltä odottaa: millainen hänen tulee olla jotta hänet hyväksytään. Normatiivisen minäkuvan kautta ihminen tuntee ulkoista painetta täyttää ympäristönsä asettamat kriteerit, kun taas ihanneminän kautta ihminen tuntee sisäistä painetta täyttää omat kriteerinsä. (Aho 1987, 7.)

Minäkuva on dynaaminen eli ajan myötä muuttuva ja sen muodostumiseen vaikuttavat esimerkiksi persoonallisuutemme ja ideologiamme. Psykologia tutkii minäkuva eri näkökulmista: persoonallisuuspsykologit pyrkivät tunnistamaan identiteetin sisällön, kun taas sosiaalipsykologia tutkii miten identiteetti vaikuttaa ihmissuhteisiin. ”Self-disagreement” ja ”mirror ego” -teoriat selittävät miten minäkuva luodaan, miten se muokkautuu ja miten sitä kehitetään. Vaikka teoriat perustelevat minäkuvan muodostumisen ja muokkautumisen eri tavoin ne eivät kuitenkaan ole ristiriidassa. Laajasti tarkasteltuna ne kulkevat myös käsikädessä luoden vahvan kokonaisvaltaisen käsityksen minäkuvasta. (Sanfeliciano 2022.)

"Self-disagreement" -teorian mukaan ihminen etsii johdonmukaisuutta niiden käsitysten välillä joita hänellä on itsestään. Näitä minäkuvia voi olla erilaisia: "Ihanteellinen minä" kertoo sen millaiseksi haluaisimme tulla, kun taas "vastuullinen ego" on ajatus siitä millaiseksi meidän pitäisi tulla. "Potentiaalinen minä" kertoo mahdollisuuksistamme eli millaiseksi voisimme tulla, ja "odotettu minä" ennustaa millaiseksi voimme tulla tulevaisuudessa. "Self-disagreement" -teorian mukaan näissä eri minäkuviissa on tärkeää, että ne luovat ristiriitoja nykyiseen minäkuvaamme, sillä ahdistus jota koemme kun yksikin eri minäkuvista poikkeaa nykyisestä minäkuvastamme motivoi meitä muutoksiin minäkuvassamme. (Sanfeliciano 2022.) Freud (1969, 462) kuitenkin väittää, että aktuaalin ja ihanneminäkuvan välinen ristiriita synnyttää syyllisydentunteita jotka voivat johtaa erilaisiin neurooseihin. Minäkuvan muodostumisessa ovat psykoanalyttikkojen mukaan suuressa roolissa lapsen varhaiset kokemukset. Vanhempien ja opettajien tehtävänä onkin lapsen itseluottamuksen vahvistaminen, jotta vältetään toistuvat alemmuudentunteiden ja riittämättömyyden tunteiden kokemukset. Niin epäonnistumisen kokemukset kuin myös tunnustuksen puute lapsen onnistuessa voivat johtaa minäkuvan heikentymiseen. (Aho 1987, 12.)

"Mirror ego" -teorian lähtökohta on minäkuvan luomisessa siten, että yhteiskunnalla on paljon painoa ja muiden mielikuvilla meistä on väliä. Käsitys itsestä siis rakentuu muiden antamien tietojen kautta. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että havaittuamme toisilla olevan jonkinlaisen käsityksen meistä itsestämme haluamme selvittää mikä se on, sillä emme halua ristiriitaa oman minäkuvan sekä muiden mielikuvan meistä välille. Jos ja kun tällainen ristiriita syntyy voidaan se ratkaista joko muuttamalla suhteitamme niihin jotka eivät näe meitä haluamallamme tavalla tai muuttamalla käsitystä itsestämme. "Mirror ego" -teoria selittääkin hyvin sen miksi hakeudumme ihmissuhteisiin sellaisten ihmisten kanssa, joiden kuva meistä sopii omaan minäkuvaamme ja päinvastoin vältämme heitä jotka näkevät meidät eri tavoin kuin itse näemme itsemme. Tärkeää on huomata, että useimmiten näemme itsemme niin kuin luulemme muiden näkevän meidät, kun todellisuudessa muiden näkemys meistä voi olla täysin eri. (Sanfeliciano 2022.) Myös symbolisessa interaktionismissa esitetään, että ympäristöelementtien merkitys yksilölle määrää sen miten tämä reagoi ympäristöönsä. Nämä merkitykset ovat tulosta sosiaalisista kanssakäymisistä ja ne muuttuvat yhteiskunnan vuorovaikutuksesta. Näin symbolinen interaktionismi ottaa huomioon sosiaaliset vuorovaikutustekijät ja yksilön intentiot minäkuvan kehittämisessä. Yksilön minäkäsitys on samankaltainen sen käsityksen kanssa jonka hän ajattelee toisille ihmisillä hänestä olevan. (Aho 1987, 12.)

Minäkuva ja identiteetti kulkevat usein käsikädessä ja ne saatetaan ymmärtää toistensa synonyymeina. Minäkuva on kuitenkin henkilökohtaisempi näkemys itsestä, kun taas identiteetti saattaa näkyä selkeämmin muille ihmisille. Identiteetti tarkoittikin pitkään ihmisen henkilöllisyyttä: yksilö voitiin tunnistaa eli identifoida erilaisten tunnusmerkkien avulla. Identiteettiin käsitteenä alettiin myöhemmin kuitenkin yhdistää fyysisten tunnusmerkkien sijaan yksilön tietoisuutta ja kokemuksia tämän omasta yksilöllisyydestä. Voidaankin puhua yksilön identiteetistä joka käsittää vain yhden ihmisen käsityksen itsestään tai vaihtoehtoisesti ryhmän tai kokonaisen kansan identiteetistä: tällöin ihmisjoukolla on tiettyjä samoja piirteitä jotka pysyvät, vaikka ryhmän jäsenet vaihtuisivat. (Saukkonen 2014, 15–16.) Identiteetti voi olla myös niin kutsuttu omaksuttu identiteetti jolloin yksilön elämä rakentuu muiden asettamien odotusten ympärille. Tällöin identiteetti ei ole kovin vahva ja yksilö elää kyseenalaistamatta muiden pyyntöjä tai näkemyksiä. Vahva identiteetti mahdollistaa yksilölle itsensä toteuttamisen sekä tasapainoisen elämän valintojensa ja arvojensa kanssa kaikilla elämän osa-alueilla. Vahva identiteetti on myös joustava ja sietää muutosta. (Vernerinet 2014.)

Yksilön käsitys sukupuolirooleista sekä hänen sukupuoli-identiteettinsä muodostavat osan hänen minäkäsityksestään jonka vuoksi näiden muodostuminen on keskeinen osa lapsen kehityksessä. Kasvuympäristössä vallitsevat sukupuoliroolit toisaalta nopeuttavat, mutta myös hankaloittavat yksilön sukupuoli-identiteetin ja -roolin omaksumista. (Keskinen & Hopearuoho-Saajala 1994, 18.) Lisäksi yksilön seksuaaliseen identiteettiin sisältyy monia ulottuvuuksia ja näitä ovat esimerkiksi tunnistetut seksuaaliset tarpeet, -arvot, -mieltymykset ja -toimintatavat sekä seksuaalinen suuntautuminen. Käsitys omasta seksuaalisesta identiteetistä alkaa muodostua nuoruusiässä ja vakiintuu varhaisaikuisuudessa. Sosiaalisen seksuaalisen identiteetin kautta ihminen kokee kuuluvansa ryhmään ja sen mukaiseen identiteettiin: tämäkin on osa seksuaalisen identiteetin kokonaisuutta. Myös kokemus oman seksuaalisuuden hyväksymisestä niin omassa lähipiirissä kuin laajemmin yhteiskunnassakin kuuluu vahvasti sosiaalisen seksuaalisen identiteetin muodostumiseen. (Terapiatalo Noste 2023.)

Itsetunto eli omanarvontunne kertoo miten ihminen itse arvostaa itseään. Itsetunto muovautuu minäkuvan kautta: mitä myönteisempi minäkuva sitä korkeampi itsetunto. Käsitys omasta itsestä sekä käsitys ympäristön odotuksista itseä kohtaan vaikuttavat itsetuntoon. Myös asiat joita ihminen pitää itselleen tärkeinä ja arvokkaina vaikuttavat itsetunnon muodostumiseen: esimerkiksi toisten ihmisten mielipiteet ovat arvokkaampia kuin toisten. (Aro ym. 2014, 12–13.) Itsetunto voi olla tilannesidonnaista eli esimerkiksi perheesi seurassa koet olevasi riittävän hyvä ja itsevarma, kun

taas työpaikalla olosi on päinvastainen. Hyvä itsetunto mahdollistaa myös itsenäisen päätöksenteon omaa elämää koskevissa päätöksissä, jolloin ihminen voi elää sellaista elämää kuin oikeasti haluaa loukkaamatta kuitenkaan muita. Heikko itsetunto taas on yhteydessä esimerkiksi masennukseen ja ahdistuneisuuteen. (Vernerinet 2014.)

2.2 Seksualisoinnin muodot

Amerikan psykologinen yhdistys (the American Psychological Association APA) on määritellyt seksualisoinnin tapahtuvan silloin...

- kun henkilön arvo liitetään suoraan hänen seksuaaliseen vetovoimaansa tai käytökseensä jättämällä huomiotta hänen muut piirteensä.
- kun henkilöltä odotetaan viehättävää fyysistä ulkomuotoa, jotta häntä voidaan pitää seksikkäänä
- kun henkilö esineellistetään ja nähdään vain välineenä seksiin sen sijaan, että häntä kohdeltaisiin itsenäisenä ja omiin päätöksiin kykenevänä yksilönä.
- kun seksuaalisuudella epäasiallisesti painostetaan henkilöä. (2007a.)

Seksualisoinnilla tarkoitetaan siis sitä toimintaa jonka seurauksena alun perin ei-seksuaaliset asiat, henkilöt tai tilanteet tehdään seksuaalissävytteisiksi tai nähdään seksuaalissävytteisinä. Seksualisointi voi liittyä esimerkiksi kehoihin, taiteeseen, ihmis- tai ammattiryhmään tai ihmisen arkiseen toimintaan. Esimerkiksi palomiehen ammatti nähdään stereotyyppisesti seksualisoidun linssin läpi ja vuonna 2017 Helsingin pelastuslaitoksen työntekijöille tehdystä tasa-arvokyselystä käykin ilmi, että 16 prosenttia 164 vastaajasta oli kokenut seksuaalista häirintää työtehtäviensä aikana työyhteisön ulkopuolisen henkilön toimesta. (Malmberg 2018). Myös sosiaali- ja terveydenhuoltoalalla 2018 toteutettu kysely selvitti seksuaalisen häirinnän esiintyvyyttä työpaikoilla, ja sen mukaan vajaa puolet vastaajista oli kokenut seksuaalista häirintää työssään (Ojanperä 2018). Seksualisoinnin kohde kokeekin seksualisoinnin usein seksuaaliseksi häirinnäksi. Vuoden 2017 tasa-arvobarometrin mukaan seksuaalista häirintää oli kokenut kahden aikaisemman vuoden aikana 39 prosenttia naisista ja 17 prosenttia miehistä, ja alle 35-vuotiaat naiset kokivat häirinnästä huomattavan osan. Yleisimpiä seksuaalisen häirinnän muotoja olivat naisten kokemusten mukaan kaksimieliset vitsit ja puheet, asiattomat vartaloon tai

seksuaalisuuteen kohdistuvat huomautukset, fyysinen lähentely sekä seksin ehdottaminen epäasiallisessa yhteydessä. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2021.)

Seksualisointia ilmenee luonnollisesti monissa eri muodoissa. Seksualisointi voi omasta mielestäni olla tahallista tai tahatonta: seksualisoivat oletukset, asenteet ja opitut mielikuvat eivät välttämättä ole ollenkaan tiedostettuja, ja näin ollen seksualisointi on tahatonta. Esimerkki tahattomasta seksualisoinnista voisi olla mieleen juolahtava, kliseinen ja seksuaalissävytteinen kuva sihteeristä, joka on opittu mediasta. Tahallisesta seksualisoinnista räikein esimerkki on seksuaalinen häirintä.

Tiettyjen asioiden tai ihmisten seksualisointi voi olla niin yleistä, että se nähdään enemmän normina kuin poikkeuksena. Varsinkin etnisiin ryhmiin liittyvä seksualisointi voi olla juurtunut yhtä syväälle asenteisiin kuin rasistisetkin asenteet kyseistä ryhmää kohtaan. Seksuaalinen väkivalta kulkeekin usein käsi kädessä rasismien kanssa (National Alliance to End Sexual Violence 2017). Seksualisoivat asenteet eivät toki aina ole räikeitä ja huomiota herättäviä, vaan ne voivat olla normaalissa kahvipöytäkeskustelussa ilmeneviä oletuksia. Tällaiset niin sanotut ”suljettujen ovien takana” tapahtuvat arkiset keskustelut ylläpitävät pitkälti seksualisoivia asenteita ja oletuksia, ja niihin on vaikeampi puuttua. Päinvastoin avoimesti jaetut seksualisoivat kommentit ovat useimmiten räikeämmin havaittavissa, ja niihin puuttumiselle on matalampi kynnyks. Toki on otettava huomioon kommentin esittäjä: esimerkiksi oman sukulaisen julkisiin puheisiin voi olla hyvinkin vaikeaa puuttua.

Seksualisoidut nais- ja mieskuvat ovat ihmisen mieliin jo lapsena juurrutettuja mielikuvia. Varsinkin naisia ja tyttöjä seksualisoivat ilmiöt ovat maailmassa niin yleisiä ja arkipäiväisiä, ettei niitä ole helppo huomata. Tämä kuitenkin alkaa jo lapsuudesta: lapsille suunnattujen piirrettyjen elokuvien naishahmot ovat korostetun seksualisoituja, Barbie-nuket ja muut vastaavat pyrkivät seksikkyyteen ja meikkejä markkinoidaan aina vain nuoremmille lapsille (Zeven 2019; Elsesser 2016; Siddiquee 2012). Tanawan Asawarachan tutki vuonna 2013 Disneyn elokuvien vaikutusta thaimaalaisten päiväkotikäisten tyttöjen kehonkuvaan ja itsetuntoon. Tutkimukseen osallistuneista tytöistä osa keskittyi elokuviin, joissa pääosassa oli nainen ja elokuvan teema keskittyi tämän ympärille, kun taas osa keskittyi elokuviin, joissa hahmot olivat eläimiä. Tutkimus osoitti, että tytöt kokivat elokuvien katselun jälkeen aiempaa enemmän tyytymättömyyttä omaa kehoaan kohtaan, eikä elokuvan hahmoilla tai sen teemalla, ollut asiaan kovin suurta vaikutusta. (2013, 13, 43.) Nuorten tyttöjen seksualisoinnille altistuminen vaikuttaa heidän kehonkuvaansa, minäkuvaansa ja itsetuntoonsa, ja nämä vaikutukset seuraavat aikuisuuteen saakka. American Psychological

Associationin (APA) tekemän tutkimuksen mukaan eri medioissa esiintyvän tyttöjen ja naisten hyperseksualisoinnin seuraukset näkyvät muun muassa keskittymis- ja päättelykyvyn heikentymisenä, häpeänä, ahdistuksena, itseinhona, mielenterveysongelmina (esim. masennus, syömishäiriöt), sekä epäterveenä seksuaalisuutena aikuisuudessa. Lisäksi tyttöjä ja naisia seksualisoivalle mediasisällölle altistuminen vaikuttaa siihen, miten tytöt käsitteellistävät feminiinisuuden ja seksuaalisuuden. (2007b, 3.) Poikien kokemat vaikutukset median kautta kohtaamalleen seksualisoinnille ovat hieman erilaiset: mediassa annetaan kuvaa pojista ja miehistä voimakkaina ja dominoivina ohjaten heidät myöhemmin näkemään naiset seksuaalisina objekteina (Bragg 2015, luku 6).

Seksualisoidusta mieskuvasta kuulee puhuttavan vähemmän kuin vastaavasta naiskuvasta, mutta ilmiö on silti ongelmallinen. Aihe on kuitenkin tunteita herättävä, ja asiaa tutkiessani huomasin, että asiasta ei yleensä puhuta ilman vastakkainasettelua naisten kokeman seksualisoinnin kanssa. Naisten ja miesten kokemukset asetetaan herkästi kuin kilpailemaan keskenään, ja näkemys asiasta riippuu pitkälti kirjoittajan sukupuolesta. Sabrina Maddeaux huomautti artikkelissaan 'Bring on the shirtless men': Why it's acceptable to objectify the male body but not the female's (2017), että vaikka miesten esineellistäminen voi olla ärsyttävää eikä toivottua, se on vain kommentti. Naisten esineellistäminen taas saa aikaan valtavasti seuraamuksia: palkkaerot, seksuaalinen häirintä ja raiskauskulttuuri, lasikattoilmiö sekä se, että naisten ulkonäkö ja vaatetus nähdään arvokkaampana kuin heidän saavutuksensa. Maddeaux nostaa myös esille, miten se, että naisilla on edes mahdollisuus seksualisoida miehiä, on askel eteenpäin tasa-arvon kannalta, sillä naiset eivät aina ole saaneet ilmaista seksuaalisia halujaan ollenkaan. (Maddeaux 2017.)

Yksittäisiä ihmisiä tai kokonaisia ihmisryhmiä voidaan seksualisoida myös näiden alkuperän perusteella. Tähän voidaan liittää esimerkiksi hänen äidinkieltensä, murteensa tai ihonväriinsä. Tällainen seksualisointi perustuu yleensä mielikuviin ja asenteisiin: eri kulttuurien edustajat voidaan nähdä eksoottisina ja jännittävinä, mutta myös päinvastoin vieraina ja kummallisina. Rosalie Rolón-Dowin artikkelissa *Seduced by Images: Identity and Schooling in the Lives of Puerto Rican Girls* (2004) yläkoulun opettajat kertovat miten heidän mielestään Puerto Ricolaiset nuoret tytöt nähdään hyperseksuaalisina heidän kulttuurinsa vuoksi. Sama stereotypia koskee myös muita tummaihoisia (Epstein, Blake & Gonzáles 2017). Suomessa taas esimerkiksi saamelaisiin liittyä valitettavan paljon negatiivisia mielikuvia, ja niihin liittyy myös saamelaisten seksualisointi: saamenpuvusta tehty naamiaisuus onkin paljastavampi kuin pitäisi, ja yöelämässä saamelainen koetaan erityisenä elämyksenä, mutta ei välttämättä hyvällä tavalla (Laiti 2021). Saamelaistytöt kohtaavat jo

kouluiässä syrjintää ja halventavaa nimitelyä saamelaisuutensa perusteella, kun taas pojat eivät saa osakseen samanlaista kohtelua (Huuki 2003, 53).

2.3 Seksuaalinen häirintä

Seksuaalinen häirintä on luonteeltaan seksuaalista, ei-toivottua toimintaa, jolla loukataan henkilön fyysistä tai henkistä koskemattomuutta luomalla esimerkiksi uhkaava, halventava, vihamielinen tai ahdistava ilmapiiri. Toiminta voi olla sanallista, sanatonta tai fyysistä. Seksuaalista häirintää ilmenee monissa eri muodoissa, jotka varioivat vihjailevista ilmeistä, eleistä ja puheista aina raiskaukseen tai sen yritykseen asti. (Tasa-arvovaltuutettu 2022.) Seksuaaliseen häirintään voi törmätä lähes missä vain, niin vapaa-ajalla, töissä tai koulussakin.

Sosiaalisessa mediassa me too -kampanja levitti tietoa naisten kokemasta seksuaalisesta häirinnästä, tarkoituksenaan konkretisoida ongelman laajuus. Kampanja tuli tunnetuksi vuonna 2017, mutta Tarana Burke oli käyttänyt ”me too” -fraasia auttaakseen seksuaalisen väkivallan uhreja löytämään vertaistukea jo vuodesta 2006 lähtien. (Me too 2022.) Kampanja sai nopeasti suuren huomion, ja se mainitaan usein tänä päivänä yhä seksuaalisesta häirinnästä puhuttaessa. Kampanjan suosion vuoksi seksuaalisesta häirinnästä puhuminen yleistyi ja ongelman laajuus konkretisoitui. Lisäksi esimerkiksi Yhdysvalloissa useissa osavaltioissa asetettiin voimaan lakeja, jotka kieltävät salassapitosopimuksien solmimisen seksuaaliseen häirintään tai -hyväksikäyttöön liittyvissä oikeudenkäynneissä. (North 2019.)

Tuoreempi mutta samaa aihetta koskeva trendi sosiaalisessa mediassa levisi erityisesti TikTok-sovelluksessa reaktiona Iso-Britannialaisen Sarah Everardin murhaan. Sovelluksen käyttäjät avasivat kokemuksiaan seksuaalisesta häirinnästä, erityisesti arkipäiväisestä häirinnästä, jota he kohtaavat päivittäin. Trendillä tuotiin esille UN Women UK:n tutkimustulos, jonka mukaan 97 prosenttia 18–24-vuotiaista naisista Ison-Britanniassa kokee seksuaalista häirintää julkisilla paikoilla. (Bain 2021; UN Women UK 2021.)

3 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Toteutin tutkimukseni tapaustutkimuksena, jota varten haastattelin kolmea tanssialalla toimivaa henkilöä. Tutkimusmenetelmäksi valikoitui tapaustutkimus, koska halusin haastatteluiltani laajoja, pohtivia vastauksia ja näin ollen haastateltavien määrä rajautui pienemmäksi kuin esimerkiksi kyselytutkimuksessa. Tapaustutkimuksella tarkoitetaankin sellaista lähtökohtaa jossa tutkimusasetelma on rakennettu yhden tapauksen tai pienen tapausjoukon varaan (Vuori 2023). Haastattelut toteutettiin mahdollisuuksien mukaan joko kasvotusten tai etäyhteyttä käyttäen tammikuussa 2022. Haastateltavat saivat haastattelukysymykset etukäteen kirjallisina pohdittaviksi, jotta varsinaisessa haastattelutilanteessa aiheet olisivat kypsyneet haastateltavan mielessä jo etukäteen.

Halusin valita tutkimukseeni kolme haastateltavaa seuraavin perustein: heidän pitää edustaa keskenään eri tanssilajeja ja heidän pitää olla minulla henkilökohtaisesti sen verran tuttuja entuudestaan, että epämurkavistakin asioista kuten kehosuhteesta puhuminen onnistuu. En kuitenkaan valinnut haastateltaviksi niin läheisiä ihmisiä, että olisin heidän kanssaan aiheesta jo aiemmin puhunut, sillä halusin tuoreita näkökulmia aiheeseen: jos olisimme aiheesta jo aiemmin keskustelleet omat mielipiteeni olisivat voineet kaikua haastateltavien vastauksissa. Lisäksi halusin sekä nais- että mieshaastateltavia, jotta saisin tietoa mahdollisista seksuaalisoinnin eroista sukupuolten välillä. Tähän tutkimukseen sain haastateltavaksi kaksi naista ja yhden miehen ja he pysyttelevät anonyminä aiheen arkaluontoisuuden vuoksi. Käyn läpi seuraavaksi haastateltavien taustatietoja: sukupuolen, pääasiallisen tanssilajin ja työnkuvan tanssin kentällä. Lisäksi kerron haastateltavien pääasiallisista tanssilajeista lyhyesti. Haastateltavat olivat kaikki haastattelujen aikaan 25-35 -vuotiaita.

Haastateltava A on nainen ja hänen tanssillinen vahvuutensa on nykytanssissa jota hän on harrastanut jo pienestä pitäen. Haastateltava A toimii monissa eri tanssin kentän tehtävissä: yleisimmin tanssinopettajana, koreografina, tanssijana ja järjestötoimijana. Nykytanssi alkoi kehittyä 1900-luvun alkupuolella vastalauseeksi baletille, joka koettiin liian rajoittavaksi tavaksi tanssia. Nykytanssilla pyrittiin luomaan uusi, luonnollisempi tapa liikkua jolla voitaisiin myös tuoda tunteet paremmin esille. Nykytanssi on melko laaja käsite ja sen alle mahtuukin useita suuntauksia. Koska suuntauksia on monia ei kaikkia voi edes nimetä tai määritelläkään, vaan nykytanssin tarkoitus on löytää jokaisen tanssijan oma luonnollinen tapa liikkua. (Merikievari 2020.) Yhä tänä

päivänä tunnetaan nykytanssin pioneereja, joiden tekniikoita harjoitellaan ympäri maailman: esimerkiksi Isadora Duncan, Martha Graham ja José Limón (Danceus.org 2023; Limón Dance Company 2020).

Haastateltava B on mies ja hänen taustansa on pääasiallisesti kilpatanssissa. Hän toimii tanssinopettajana, koreografina ja tanssijana, nykyisin myös muiden tanssilajien parissa kilpatanssin ja paritanssin ohessa. Kilpatanssi on teknisesti vaativaa paritanssia jossa kilpaillaan vakio- ja latinalaistansseissa. Vakiotansseihin kuuluvat kilpailujärjestyksessä luetteluna hidas valssi, tango, wieninvalssi, foxtrot ja quickstep, kun taas latinalaistansseja ovat samba, cha-cha, rumba, paso doble ja jive. Kilpatanssia on mahdollista harrastaa myös ilman kilpailuihin osallistumista. Harrastaja tarvitsee parin vasta, kun hän tahtoo kilpailla. (Tanssiseura Danceline ry 2021.) Kilpaillessa tanssiparin tulee olla vastakkaista sukupuolta, mutta erilliskilpailuissa pari voi olla myös samaa sukupuolta. Erilliskilpailuissa voidaan kilpailla esimerkiksi yhdessä tanssissa tai tanssitekniikassa. Erilliskilpailuissa on luvallista poiketa yleisistä sääntömääräyksistä, eivätkä ne ole pistekilpailuja. (Suomen Tanssiurheiluliitto 2023.)

Haastateltava C on nainen ja hänen vahvinta osaamistaan on kansantanssi. Hän toimii tanssinopettajana, koreografina ja tanssijana, vaikuttaen kansantanssikentällä ympäri Suomen. Tässä opinnäytetyössä kansantanssissa puhuttaessa tarkoitetaan nimenomaan suomalaista kansantanssia jonka parissa toimitaan joko harrastustoiminnassa tai ammattituotannoissa. Kansantanssi on nykypäivänä sekoitus jopa jo 1800-luvulla koreografioituja tansseja sekä nykykansantanssia joka yhdistelee perinteisen kansantanssin liikkeistöön muiden tanssilajien tyylejä. Voisi sanoa, että tapoja tanssia on yhtä monta kuin kansantanssiryhmääkin eli uudet tyyliuuntauokset eivät ole kokonaan syrjäyttäneet vanhoja perinteitä. Kansantanssi jaetaan nykyään kansainvälisen luokittelun mukaisesti autenttiseen, tyylieltyyn ja koreografioituun kansantanssiin. (Suomalaisen kansantanssin ystävät ry 2023.) Suomalainen kansantanssi on saanut vaikutteita sekä idästä että lännestä (Viitanen 1984) ja sitä tanssitaan usein parin tai kolmikön kanssa. Miehet ja naiset nähdään tansseissa tasa-arvoisina, mutta erilaisina: kummankin osuus on yhtä tärkeä, mutta miehet tanssivat miehekkäästi, naiset naisellisesti. (Bergholm 1977, 25.)

Haastattelukysymykset valikoituivat niiden teemojen ympärille, jotka minua itseäni mietityttivät opinnäytetyöaiheeni ympärillä. Halusin saada mahdollisimman laajaa pohdintaa seksuaalisoinnista ilmiönä tanssin kentällä, ja siksi valitsin kysyä aiheesta sekä henkilökohtaisesti koettujen tilanteiden

kautta, kuin myös sivusta seurattujen tilanteidenkin kautta. Haastatteluun sisältyi kysymyksiä niin varsinaisista kokemuksistakin kuin yleisesti seksuaalisoinnin herättämistä tunteista. Mukana oli myös mielipidekysymyksiä: esimerkiksi ”Kuinka yleistä tanssivan kehon seksuaalisointi mielestäsi on tanssin kontekstissa?”. Haastattelut etenivät haastateltavien ehdoilla ja jokainen haastattelutilanne olikin hyvin erilainen. Koska aihe herätti jokaisessa haastateltavassa paljon ajatuksia huomasin useasti, että yhteen kysymykseen vastatessaan haastateltava vastasi samalla muutamaan muuhunkin kysymykseen. Näin ollen kaikkia kysymyksiä ei jokaisessa haastattelussa varsinaisesti kysytty. Kysytyjen kysymysten järjestys myös vaihteli jokaisessa haastattelussa, sillä haastateltavan vastatessa laajasti keskustelu saattoi kääntyä aivan eri suuntaan kuin mihin haastattelukysymysten suunniteltu järjestys olisi johdattanut. Tämä ei kuitenkaan ollut ongelma, sillä toivoin haastattelujen etenevän keskustelunomaisesti. Haastattelukysymykset löytyvät kokonaisuudessaan liitteistä.

4 TUTKIMUSTULOKSET

Seuraavaksi käyn läpi laajemmin haastattelujen sisältöjä kokoamalla laajimmat keskusteluissa ilmenneet teemat omiksi luvuikseen. Aloitan käymällä läpi miten haastateltavat määrittivät omin sanoin seksuaalisoinnin ja minäkuvan käsitteet. Sen jälkeen avaan yleisesti haastateltavien kokemuksia ja ajatuksia seksuaalisoinnista, josta siirryn jokaisen haastattelun suurimpaan yhteiseen teemaan, kehosuhteeseen ja minäkuvaan. Lopuksi käyn läpi jokaisen haastateltavan näkemyksiä oman tanssilajinsa sisäisestä seksuaalisoinnin kulttuurista. Hyödynnän tekstin tukena suoria lainauksia haastatteluista, jotta kuvattujen ajatusten sävy välittyi lukijalle oikein.

Haastateltavia yhdisti se, että jokainen määritteli minäkuvan hyvinkin lyhyesti ja ytimekkäästi, mutta seksuaalisoinnin teemat herättivät enemmän pohdintaa. Haastateltavien mukaan minäkuva kertoo miten itse näkee ja kokee itsensä. Lisäksi haastateltava C yhdistää minäkuvaan myös sen, miten hän tahtoo muiden näkevän itsensä.

Yksilön se oma kokemus itsestä ja mielikuva itsestä. Siitä millainen on ja miten.. Niin, millainen on, ehkä se yksinkertaisuudessaan. Henkilön oma kokemus itsestään.
Haastateltava A:n määritelmä minäkuvasta

Yleisesti ottaen mää nään minäkuvan, että on yksilöitä jotka määrittävät itsensä, eli minäkuva on määritelmä ittestä.
Haastateltava B:n määritelmä minäkuvasta

No miten mä niinku ilmaisen ja nään itseni ja millä tavalla niikö mä ehkä haluan että muut näkevät minut.
Haastateltava C:n määritelmä minäkuvasta

Jokainen haastateltava määritteli seksuaalisoinnin hieman eri tavoin. Haastateltava A kertoo käsittävänsä seksuaalisoinnin ylimääräiseksi ja vaivaannuttavaksi ilmiöksi, joka kohdataan kun toisen liikkeeseen tai taiteeseen tahallisesti tai tahattomasti tulkitaan seksuaalisuuteen viittaavia sävyjä. Haastateltava B kuvailee seksuaalisoinnin ihmisen rajojen ylittämiseksi joko fyysisellä tai henkisellä tasolla. Haastateltava C taas yhdistää seksuaalisoinnin kansantanssissa esiintyviin stereotyyppisiin sukupuolirooleihin, jotka antavat selkeän mallin minkälainen naisen tai miehen tulisi olla. Nämä kaikki määritelmät tunnistan itsekkin seksuaalisoinniksi, oman kokemukseni sekä tämän tutkimuksen tietoperustan perusteella.

Mä määrittelen tanssivan keho seksuaalisoinnin sillä tavalla, että vaikka tällä henkilöllä joka tanssii, ei itsellä liittyisi siihen tanssimiseen tai hänen omaan kehoonsa mitään

seksuaalista, se voi olla vaikka että hän tekee esityksen roskien viemisestä ja se on tosi hieno juttu, nii sit joku toinen katsoo sen, ja hän tulkitseeki sen sillee ja saattaa jopa kommunikoida sen tälle raukalle sillälaila että ”oijoi ja vauvau”, eli semmosta pyytämätöntä ja ei-toivottua huomiota tai merkityksen lisäämistä johonki ihan tavalliseen tai harmittomaan. Tai vaikka ois provosoivakin, onhan siis esityksissä paljon alastomuutta tai muuta, mut se ei välttämättä ole ajateltu seksuaalisena tekona tai minään tällasena, että se on vähän sellanen vaivaannuttava ilmiö. Sanotaan tälleen, sellanen ikävä, ylimääränen vaivaannuttava lisä.

Haastateltava A

Mä koen sen [seksualisoinnin] niin, että mennään ihmisen yksityisen rajan yli, sillee et se on epämiellyttävää, ja sillee et ollaan semmosissa rajoissa tai semmosella alueella, että se on epämiellyttävää, siis nii, et sen ei tarvii olla fyysistä, se voi olla myös henkistä että voi olla keskustelua joka voi olla seksuaalista, ja jos se menee sun oman rajan yli niin sit se voi olla ahdistavaa ni sit se on seksualisointia, tai jos sua kosketaan jotenkin inhottavasti ja sit se menee sun rajan yli, ni se on seksualisointia.

Haastateltava B

No jos aatellaan ehkä niinkun kansantanssikontekstissa, ni sehän niinku selkeesti on ne naiset ja miehet, ehkä historian aikana se on ollu tosi selvä se, tavallaan niiku, selvä se miehen ja naisen rooli. Naiset ovat ehkä enemmän sit kuitenkin semmosia nättejä olentoja ja se mun mielestä on jotenki seksualisoivaa, tietty se on ajankuvaa myös. Mut niinku, et tavallaan miehet on karskeja ja voivat esittää juoppoja ja kaikkee, ja naiset on ehkä niitä jotka sitten on sillee soo soo ja rankasee ja jotenki tällä tavalla. Tavallaan niinku sitä kautta jotenki tolleen mä sen tollasessa kansantanssikontekstissa ehkä käsitän.

Haastateltava C

4.1 Seksualisoinnin kohtaaminen

Jotenki nään, että varsinkin ammattilaisena en usko et on yhtään ihmistä, joka ei olis kokenu [seksualisointia] jollain lailla.

Haastateltava B

Jokainen haastateltava oli kohdannut seksualisointia henkilökohtaisesti itseensä kohdistettuna, kuin myös todistanut sitä tapahtuvan ympärillään. Seksualisointia kohdattiin erityisesti itseä vanhemmalta väestöltä vihjailevien kysymysten tai kommenttien muodossa, ja osalla haastateltavista oli kokemuksia hyvin suoristakin kommentteista. Kommentteja oli kuultu naispuolisten haastateltavien (A ja C) osalta pääasiassa esityksiin liitettävissä tilanteissa miehiltä, kun taas miespuolisella haastateltavalla (B) oli eniten kokemuksia opetustilanteessa esitetyistä kommentteista naisilta. Yhdistävä tekijä kuitenkin oli se, että kommentin esittäjät olivat yleensä jollakin tavalla ulkopuolisia: haastateltava A koki, että kommentin esittäjät olivat usein sellaisia henkilöitä, jotka olivat tilanteessa niin sanottuja ulkopuolisia tarkkailijoita, esimerkiksi esityksen

katsojia tai harjoitustilanteen sivustaseuraajia. Oli myös yleistä, että kommentoijalla ei ollut ollenkaan tietämystä tanssialasta. Haastateltava B oli kokenut kommentointia opettajan roolissa, mutta sellaisilta oppilailta jotka käyvät kertaluontoisesti hänen tunneillaan. Näin ollen myös hänen kokema seksuaalisoiva kommentointi on peräisin ikään kuin ulkopuolisilta henkilöiltä.

Herkästi siinä on tuota, että kun joku kokee olevansa ulkopuolinen tarkkailija ni silloin hän ilmaisee herkemmin tällaisen. eli se että me muut vaihdamme siinä vaatteita ja hän kokee katsovansa tätä ni sit se on niiku ok kommentoida, mut ei niinkään niiku missään treenisalissa missä olisimme kaikki yhdessä että olisimme siis tavallaan siinä samassa roolissa ni ei silleen, se on aina tullut niiku tolleen joltain sen viitekehyksen ulkopuoliselta henkilöltä.

Haastateltava A

Ne on just semmosii workshoppeja missä sitä tapahtuu, ei kukaan tuu sun viikotunneille sillee että "nonii nyt mä saan kylätä sua" tai ainaki mä toivon nii, ainakaa itselle ei tuu sellasta oloa ikinä. Mut sitte jos on jotai workshoppeja, käyt kerran vetämässä jonkun firman vaikka pikkujoulutanssituksen ja sitten siellä ollaan innoissaan, ni sit se.

Haastateltava B

Haastateltavat olivat kokeneet kaikki seksuaalisointia jo nuorena harrastajana, mutta olivat yhtä mieltä siitä, että ammattikentällä seksuaalisoinnin kohtaaminen on yleisempää. Tämän kuitenkin arveltiin selittyvän sillä, että iän myötä kyky tunnistaa seksuaalisovia ilmiöitä ympärillään parantuu, josta johtuen seksuaalisointi tuntuu lisääntyvän: todellisuudessa seksuaalisoinnin määrä voi pysyä lähes samana. Nuori ikä ei kuitenkaan ole haastateltavien mukaan ainakaan estänyt seksuaalisointia, ja erityisesti naispuoliset haastateltavat (A ja C) olivat kokeneet suoria kysymyksiä ja seksuaalisia ehdotuksia jo teini-ikässä. Nuorempana asiaan oli myös jokaisen haastateltavan mukaan vaikeampi puuttua, kun taas aikuisena on helpompi ilmaista ääneen miten seksuaalisoiva toiminta tekee olosta epämiellyttävän. Aikuisena on myös helpompi poistua kokonaan ikävästä tilanteesta. Tilanteet kuitenkin ovat usein haastateltavien kokemuksen mukaan niin yllättäviä ja nopeita, ettei reagointiaikaa paljon ole.

Sit siel on heti vaan "ootkos strippari?", no emmä oo, en oo. Et mä oon kuustoist vuotias, et mä en oo mikään strippari, tosi outo kysymys.

Haastateltava A

No just ehkä toi et jos sä tapaat uuden ihmisen, ehkä ei nykyään niin paljo, mutta nuorena sillee et jossain tilanteessa x ni "uu sä osaat noin.. sä varmaan venyt ja osaat tehdä niinku seksikkäitä temppuja" tai niinku semmosta.

Haastateltava C

Haastateltava B kertoi myös kokeneensa seksuaalisointia jo nuorena, ensimmäisen kerran 14-vuotiaana, mutta hänen mukaansa häntä luultiin jo silloin huomattavasti vanhemmaksi. Tällöin ihmiset olivatkin oikeuttaneet kommentointia selkeästi tämän oletuksen varaan, eivätkä olleen kyseenalaistaneet tulkintaansa.

Se on ollu sillon ku mä oon ollu neljäntoista, me oltiin mun tanssiparin kanssa yhdellä keikalla, ja siihen tuli just semmosii keski-ikäsi mammoja ihastelee sitä kuinka hyvin me tanssittii, ja sitte keskustelun sävytytys oli jotenki tosi epämukava, se oli just semmonen et ”kylläpäs sää nyt veivaat tota lantiotas” sit sä oot vaa et ”..okei” ja kiusaannut. Ja tietyl lailla ku mä oon kasvanu jo hirveen nuorena tosi pitkäks, ja keho on kehittyny tosi aikasin ni se on varmaan kans vaikuttanu et on oletettu vanhemmaks, sillon mua luultiin että mä oon 18. – – Mut sitähän se on että ihmiset oikeuttaa sitä käytöstä täysin. Jos sä näytät joltain nii oletetaan jotain. Mut se on ihan sama asia, et jos mä kävelen kadulla ni en mä tunnista onko vastaantulija 14 vai 18, nii se on ollu jostai syystä siinä vaiheessa oikein olettaa vaa. Ja se on just se, jos oletusarvo on se, et toinen on aikuinen ni se on iha eri asia se tilanne.
Haastateltava B

Haastatteluissa pohdittiin myös esimerkiksi vaatteiden vaihtoa harjoitus- ja esitystilaisissa. Haastateltava A:n kokemuksen mukaan esiintymispaikoilla ei aina ole mahdollistettu turvallisia tiloja vaatteiden vaihdolle, jonka seurauksena esiintyjät ovat saaneet osakseen liiallista ja vaivaannuttavaa huomiota. Saatu huomio on kuitenkin ollut sanatonta, eli minkäänlaista kommentointia haastateltavat eivät olleet kokeneet näissä tilanteissa. Haastateltava C taas pohti pukuhuonetilanteita kansantanssiryhmän kesken, sillä usein ryhmässä on sekä miehiä että naisia ja käytössä on vain yksi pukuhuone: toisinaan vaatteet voidaan vaihtaa harjoitussalin reunoilla. Ryhmät ovat usein läheisiä keskenään ja tanssijat ovat tunteneet toisensa kauan, joten vaatteiden vaihto ei välttämättä ole suurta huomiota herättävä asia ryhmätovereiden kesken. Haastateltava C:n mukaan vaara piileekin juuri ryhmän läheisissä väleissä: koska tanssiin liittyy olennaisesti kosketus ja fyysinen läheisyys, hiipii samanlainen toiminta myös muuhun olemiseen. Tällöin on täysin mahdollista, että ryhmän jäsen saa osakseen sellaista huomiota jota hän ei oikeastaan haluaisi. Kuitenkin, kun kyse on läheisestä ryhmän jäsenestä voi olla hyvin vaikeaa pyytää lisää tilaa tai sanoa ei.

Keskustelua heräsi myös epäsuorasta seksuaalisoinnista: esimerkiksi tilanteissa joissa esiintyjä aistii joistain yleisön jäsenistä, että heidän huomionsa kiinnittyy johonkin muuhun kuin varsinaiseen tanssiin. Esimerkiksi esiintyjien puvustus voi kiinnittää katsojien huomion epätoivotulla tavalla, samoin myös seksuaaliseksi tulkittu liikekieli voi viedä huomion varsinaisesta esityksestä. Myös omituiset, ei mihinkään johtavat kysymykset tanssista ammattina herättivät epäilyksiä siitä mihin

kysymyksillä oikeastaan pyrittiin: esimerkiksi tanssialasta puhuttaessa kysymys ”millaisia töitä sinä siis oikeastaan teet?” ja pieni aistittava pettymys, kun vastaus ei olekaan mitään seksityöhön liittyvää koettiin seksuaalisointina, vaikka varsinaisesti mitään konkreettisia sanoja tai tekoja sitä tukemaan ei ole. Haastateltavat olivat kaikki samaa mieltä siitä, että sanattoman seksuaalisoinnin aistii ja tuntee: vaikka varsinaista todistetta siitä ei ole, tunne on todellinen ja kiusaantunut tunnelma käsinkosketeltava. Haastateltava A kuitenkin huomautti, että toisinaan tällainen tilanne voi johtua myös siitä, että seksuaalisoinnissa osapuoli teki arviointivirheen, esimerkiksi tanssinopettajan kommentti tai toiminta on voinut tuntua satunnaisesti seksuaalisovalta, mutta silloin on myös ollut melko selvää, että se ei ole ollut tarkoitus. Tällöin se on myös helpompi sivuuttaa.

Kyllähän sä pystyt näkemään ihmisen katseesta, jos jonkun katse kiertää sua tai jonkun toisen kehoa liian pitkään, ni kyllähän se on yleensä epämiellyttävää.

Haastateltava B

Myös joskus tanssiessa sen on saattanut aistia jostakin yleisön jäsenistä että heillä on keskittymisvaikeuksia, tai jotain tällasta, mutta tää menee taas sanattomaan, et se toisten eleistä ja kaverin kanssa keskusteluista ja muusta huomaa et tässä nyt puhutaan jostakin muusta kun meidän tanssista tai jotenkin että tätä katsotaan jotenkin eritavalla. – – Mutta nää on taas niitä vaivaannuttavia, että mitä toi edes tarkotti, siis tätäkö se meinas ja oliko täs jotain vikaa? Niihin liittyy aina hirveesti sellasta niikun hämmennystä.

Haastateltava A

Haastattelussa käytiin läpi myös tilanteita, joissa haastateltavat ovat kohdanneet tanssialalla tapahtuvaa tai tanssialaan kohdistuvaa seksuaalisointia sivustaseuraajina. Haastateltava C kertoi törmäävänsä useasti tilanteisiin, jossa tanssin kontekstin ulkopuolinen henkilö tulkitsee esimerkiksi paritanssin fyysisen läheisyyden seksuaalisena. Hänen mukaansa tanssin ei tarvitse olla tyyliltään tai teemaltaan intohimoista tai romanttista tulla tulkituksi esimerkiksi niin, että tanssiparin välillä on tunteita. Keskustelussa nousi esille erityisesti Tanssii tähtien kanssa –tv-ohjelman ympärillä vuosittain pyörivät parisuhde-epäilyt, jotka tuntuvat tanssin ammattilaiselle absurdeilta. Haastateltava C pohti miten helposti tanssin aikana jaetut katseet, kosketukset ja tunnelmat tulkitaan helposti aidoiksi ja autenttisiksi, vaikka todellisuudessa nekin on etukäteen koreografioitu ja harjoiteltu. Ja jos tanssiparin välillä olisikin kulisissa syttynyt todellista kipinää, ei sitä todennäköisesti koreografioitaisi tv-ohjelmaa varten. Haastateltava C myös kertoi ymmärtäneensä vasta aikuisena miksi hänen aikaisemmissa parisuhteissaan toinen osapuoli oli usein mustasukkainen hänen tanssipareistaan: heidän on ollut vaikea ymmärtää miten joku voi olla noin luontevasti toisen lähellä ilman, että he tuntisivat vetoa toisiinsa. Haastateltava C kuvasi kuitenkin, miten tanssialalla intensiivisen harjoittelun ilmapiiri on niin kaukana romanttisesta tai

seksuaalisesta, että tanssijan on helppo itse ymmärtää katsojanakin tanssijoiden välillä olevan täysin platoninen yhteys.

Ni sit semmoset jotkut tavikset, tarkoitan että jotka ei ole siinä [tanssin kontekstissa] niin se vaatii myös siltä parisuhteelta ja semmoselta ehkä ymmärrystä, just että kun ollaan lähellä tai ollaan sen yhteisön kanssa niin, ni itseasias loppupeleis mä oon myös sen ymmärtäny, et ennen mä oon ite ollu se tyyppi nuorempana sillee et ”mitä helvettiä, miten toi ihminen ei niiko, miten se on noin mustasukkanen ja mitä vittua, miks se on tommonen ja tämmönen” ni koska se kattoo sitä ulkopuolelta ja se seksualisoi tavallaan sen et okei noitten välillä on.. ja me ei voida ite ymmärtää miltä se tuntuu.

Haastateltava C

Haastateltava B nosti esille sosiaalisen median alustat, joista esimerkiksi instagram ja tiktok ovat suosittuja alustoja tanssijoiden keskuudessa. Varjopuolena näissä on kuitenkin se, että ihmiset voivat täysin nimettöminä kommentoida vapaasti julkisiin postauksiin, ja nämä kommentit myös näkyvät julkisina. Haastateltava B:n mukaan varsinkin tanssivideot, joissa tanssija liikkuu naisellisesti ja itsevarmasti, ovat täynnä seksualisoivia kommentteja. Ulkopuolinen ei voi tietenkään tietää miten kommenttien saaja itse suhtautuu niihin, mutta on hyvä huomioida myös muut videon katsojat: esimerkiksi nuoret, erittäin vaikutusalttiit ja herkät tanssijan alut, jotka näkevät samat kommentit. Omasta puolestani voin sanoa, että olisin itse nuorempana kokenut valtavaa painetta olla samanlaisten kommenttien ”arvoinen”, ja näin olisin oppinut katsomaan itseänikin seksualisoivan linssin läpi.

4.2 Seksualisoinnin vaikutus kehosuhteeseen ja minäkuvaan

Joo nii se oli just ehkä semmonen malli, mikä on myös semmonen asia mitä tuntuu et tanssialalla on, siä on pelkkiä tiettyjä malleja mihin pitäis mahtua.

Haastateltava B

Seuraavaksi esittelen haastattelujen suurimman yhteisen teeman, eli seksualisoinnin vaikutuksen kehosuhteeseen ja minäkuvaan. Jokaisessa haastattelussa keskustelu nimittäin siirtyi ennemmin tai myöhemmin kehosuhteeseen: kehosuhde ja minäkuva tuntuivatkin muovautuvan synonyymeiksi haastattelujen aikana, vaikka haastateltavat määrittelivätkin minäkuvan laajemmaksi kuin pelkäksi suhteeksi omaan kehoon. Tästä voisikin vetää johtopäätöksen, että vastaus tutkimuskysymykseeni on se, että tanssialalla tapahtuva seksualisointi vaikuttaa erityisesti kehosuhteeseen, joka osaltaan vaikuttaa minäkuvaan.

Ja sitte ku must tuntuu et kaikki nämä laihdutusilmiöt ja muut ni ne menee myös monesti hyvin lähelle sitä seksuaalisointia, että jotta näytät hyvältä jotakin varten, et siinä ollaan hyvin äkkiä jo taas siinä että vaikka joku opettaja on sillee että vetäkää napa sisään ni näytätte hyvältä, ni sit siinä hyvin äkkiä myydään taas sitä jotain mielikuvaa mikä on hyvä.
Haastateltava A

Jokainen haastateltava oli kokenut, että oman tanssilajin tarjoama sukupuolirooli on vaikuttanut hänen kehosuhteeseensa erityisesti nuorempana tanssijana. Vaikutukset varioivat kuitenkin negatiivisista vaikutuksista aina itsevarmuutta vahvistaviin saakka, ja lisäksi haastateltavan henkilökohtaiset kokemukset, elinympäristö ja sosiaaliset suhteet olivat suuressa osassa kehosuhteen muodostumisessa. Tanssin tarjoama sukupuolirooli, seksuaalisoitu tai seksuaalisoimaton, on siis vaikuttanut haastateltavien kehosuhteeseen ja sitä kautta minäkuvaan, mutta se ei missään nimessä ole ainoa tekijä.

Ja sit etenkin just jossain teiniympyröissä se huomio on aika semmosta, et kaikki alkaa vähän muuttua ja tälle, ja se on sellasta epävarmaa piikittelyä ja muuta, ja kaikil on finnejä ja tavallaa et se keho on tosi herkkä aihe, tavallaan sitä aina itse miettii ku liikuttaa lapsia ja nuoria, että tota... et ei niiku yhtää sinne päin, vaa enemmänki vaan se että me nyt tässä vaan tanssitaan et se rauha ois niiku siihen... sellasen niikun hyvän, vankan, kestävän, ristiriidattoman kehosuhteen luomiseen, niiku ilman niitä ulkosia paineita tai jotain niiku odotuksia.
Haastateltava A

Haastateltava A:n mukaan häntä on lapsena ja nuorena suojannut todennäköisesti se, ettei sosiaalista mediaa käytetty samalla tavalla kuin nykyään. Tämän vuoksi hänen ensimmäinen tanssiesikuvansa onkin ollut hänen tanssinopettajansa, jonka hän kokee yhä ihailun arvoiseksi. Haastateltava A muisteleeikin lämpimästi, miten hän nuorena harrastajana ihaili tanssinopettajansa ”narupunttihousuja”, jollaiset hän itsekin lopulta hankki ja jotka yllään hän koki, että hänen tanssimisensäkin näytti paremmalta. Nämä housut hän mainitsee yhä lempihousuikseen, vaikka ne ovatkin jo reikäiset ja hyvin käytetyt. Nykytanssin tarjoama naisihanne on kuitenkin alkanut muovautua television kautta: musiikkivideot ja tv-ohjelmat kuten ”So you think you can dance” tarjosivat oven oman tanssikoulun ulkopuoliseen tanssimaailmaan, ja sitä kautta myös erilaiset kehoihanteet ja vaatetrendit ovat alkaneet kiinnostaa. Haastateltava A kuvailikin miten hän koki ristiriitaa itsensä ja median tarjoaman kehoihanteen välillä. Esimerkiksi omia esityksiä koreografioissa puvustus mietitytti: pitäisikö hänenkin esitellä kehoaan niin kuin televisiossa huipputanssijat tekevät, vaikka se ei tunnu mukavalta?

Mut jotenki siinä nuorempana sitä just sit aatteli et se on niikö.. et voiku mul ois suorat hiukset, että vitsi ku mä oisin.. jotenki että vähän samannäkönen kun noi muut ja sitte just se keho tavallaan ku se on nii selvästi eri tavallaan. Ni ehkä se minäkuva on perustunu siihen itseluottamuksen, itsevarmuuden ja sitte semmosen niikö... Tää taide ja kaikki tää niiku antaa vapauden kuitenkin siihen että mä saan ilmasta sillä itteeni ja sitä kautta ihmiset näkee sitte että minkälainen minä olen myöskin.

Haastateltava C

Haastateltava C kuvaa oman kehosuhteensa ja minäkuvansa muodostumista monessakin eri haastattelun vaiheessa niin, että hän on aina pyrkinyt rikkomaan rajoja itsevarmuudellaan. Hän on omien sanojensa mukaan jo lapsena tiedostanut, että juuri hänen kehonsa ja ulkonäkönsä ei sovi siihen perinteisimpään kansantanssijan muottiin, ja hän on erityisesti nuorena kipuillut asian kanssa. Haastateltava C toi myös haastattelussaan ilmi, miten muiden ihmisten suhtautuminen hänen ulkonäköönsä kansantanssiyhteisöissä on sekä hankaloittanut kehosuhteen positiivista kehitystä, mutta myös tietyllä tavalla parantanut lopulta kokonaisvaltaista minäkuvaa: toisten ihmisten kommentit ja suhtautuminen erilaiseen kehoon kansantanssin kentällä ovat tietysti olleet raskaita kokea, erityisesti nuorella iällä, mutta toisaalta haastateltava C on kokenut sisuuntuvansa epäilevästä suhtautumisesta häntä itseään kohtaan: hän on halunnut ”näyttää ne ihmiset suohon” omalla osaamisellaan. Hän siis on päättänyt näyttää olevansa yhtä hyvä kuin kansantanssijansa, ellei parempikin, ja tällä itsevarmuudella hän yhä edelleen jatkaa uraansa. Haastateltava C myös korostaa, että ymmärtää olevansa onnekas, sillä hänen oma persoonansa mahdollistaa itsevarman suhtautumisen hankalissakin tilanteissa. Lisäksi hänellä on aina ollut ympärillään kannustava lähipiiri joka on auttanut silloinkin, kun oma itsevarmuus ei ole riittänyt.

Se aiheuttaa sen epävarmuuden siihen omaan kehoon, koska et sä tiedä mitä sun pitäis tehdä siinä tilanteessa, koska ei sua oo ohjeistettu ikinä siihen mitenkään. Koska musta tuntuu että se on semmonen asia, että vaikka sut ois ammattikoulutettu, ni se on asia mistä ei puhuta yhtään tarpeeks, että miten kohdata tämmösiä tilanteita.

Haastateltava B

Haastateltava B kokee omaavansa miehenä sen edun, että hän kykenee naisia helpommin puolustamaan itseään ja rajojaan tilanteissa joissa hän kohtaa seksuaalisointia. Hän viittaa siihen, miten miehenä hän tiedostaa voivansa vastata huonoon käytökseen huonolla käytöksellä: tämä on miehille yleisesti hyväksyttävämpää kuin naisille. Kuitenkin haastattelussa nousi esille se, ettei asia aina ole ollut näin. Nuorena haastateltava B on hiljaa ja hämmentyneenä ottanut vastaan epämiellyttävät kommentit. Seksuaalisointi on aiheuttanut epävarmuutta itseä ja omaa kehoa kohtaan, ja haastateltava B korostaa miten vähän ohjausta nuoret tanssijat saavat tällaisten tilanteiden kohtaamiseen. Tämän vuoksi hämmennys ja epävarmuus itsestä on vain kasvanut:

koska ei ole ollut tietoa ja ymmärrystä aiheesta tarpeeksi, epämiellyttävät kommentitkin voivat alkaa vaikuttaa oikeutetuilta nuoren tanssijan korvaan. Lisäksi haastateltava B:n kokemukset ovat kilpatanssimaailmasta, jossa miestanssijalle on hyvinkin selkeä malli, johon pitäisi mahtua. Haastattelussa hän kuvaa esimerkiksi ihanteellisella latinalaistanssijamiehillä olevat ”ultramachorintakarvoja” ja ”kakstoistapäkki”, luoden ainakin minulle itselleni hyvinkin tutun, mutta stereotyyppisen kuvan mieskilpatanssijasta. Tämän kehoihanteen tuomat paineet ovat vaikuttaneet haastateltava B:n mukaan hänen kehosuhteeseensa, ja näin ollen myös minäkuvan muodostumiseen. Oman tanssivan kehon näkeminen verrattuna ympäröivän tanssikulttuurin ihanteeseen on ollut haasteellista jo itsellään, ja koska siihen ovat liittyneet myös seksualisoivat kommentit itseä vanhemmilta henkilöiltä, on entistä vaikeampaa suhtautua omaan kehoon neutraalisti katsomatta sitä seksualisoivan linssin läpi.

4.3 Seksualisointi eri tanssikulttuureissa

Tässä luvussa käyn läpi haastateltavien kuvaukset siitä, miten seksualisointi näkyy heidän omien tanssilajiensa kulttuurien sisällä. Laajimmin tätä pohti haastateltava C, joka koki kansantanssikulttuurissa piilevän paljon seksualisointia, niin sukupuoliroolien kuin toimintakulttuurinkin tasolla.

Haastateltava C kuvaili seksualisointia määritellesään kansantanssiin juurtuneita stereotyyppisiä sukupuolirooleja, joiden mukaan nainen on kaunis ja puhtoinen, kun taas mies on karski ja villi. Sukupuolirooleilla tarkoitetaan ympäristöstä opittuja käsityksiä siitä minkälainen käyttäytyminen liitetään mieheen tai naiseen, eli miten miehen tai naisen oletetaan toimivan. Sukupuolirooliin sisältyy myös odotus toisen sukupuolen edustajan käytöksestä, samoin kuin ymmärrys oman yhteisön odotuksista tyttöjen ja poikien käyttäytymisen suhteen. Sukupuoliroolistereotypialla taas tarkoitetaan niitä käsityksiä sukupuoleen liitettävistä piirteistä joihin liittyy usein ehdottomuus tai voimakas kaavamaisuus, esimerkiksi ”tytöt pitävät prinsessoista, pojat pitävät autoista”. (Keskinen&Hopearuoho-Saajala 1994, 17–18.) Myös Anu Laukkanen (2012, 49–50) kuvailee väitöskirjassaan ”Liikuttavat erot: etnografisia kohtaamisia itämaisessä tanssissa” stereotyyppisiä sukupuolirooleja itämaisen tanssin sisällä. Laukkanen mukaan itämaisen tanssin pehmeä ja kaunis liikekieli kytkeytyy tanssijoiden puheessa naiseen, ja näin ollen itämainen tanssi nähdäänkin vahvasti naisten tanssina. Saman asian kääntöpuoli taas paljastaa, että itämaista tanssia tanssiva mies nähdään usein vastenmielisenä ja jopa ällöttävänä. Myös haastateltava B kertoi haastattelussaan,

että nuorena kilpatanssinharrastaja hän kohtasi ikätovereiltaan pilkkaa ja ”homottelua”, kun hänen harrastuksensa selvisi. Tämä on kuitenkin ristiriitainen ilmiö, sillä kilpatanssissa kuitenkin miehet tanssivat perinteisimmin naisten pareina, eli he siis tanssivat ”miehen roolin”. Miehen tehtävä on kokemuksen mukaan paritansseissa yleisesti toimia viejänä, sekä tukea ja nostaa tanssiparia, eli yleensä naista: voisikin sanoa, että ”miehen rooli” on hyvinkin voimakas ja vahva, suorastaan vastakohta sille, millaiseksi pilkkaavat osapuolet miespuolista tanssijaa väittävät. Tietysti on otettava huomioon se, että äänekkäimmin pilkkaavat ovat usein, myös haastateltava B:n tilanteessa, hyvin nuoria. Käsitykset sukupuolirooleista ohjaavat lasten ja nuorten kasvatusta esimerkiksi sen suhteen mihin heitä kannustetaan ja mitä kehoitetaan välttämään. Vaikka asenteet kasvatuksen ympärillä voivat olla hyvinkin tasa-arvoisia, käytännön ratkaisut voivat kertoa toista tarinaa: pojilta ei vaadita yhtä hyvää koulumenestystä kuin tytöiltä, mutta silti tytöt päätyvät todennäköisemmin matalapalkkaisiin töihin, kun taas pojat johtajiksi. (Keskinen&Hopearuoho-Saajala 1994, 18; Nerg 2022.) Sukupuolittunut ja stereotyyppisiä sukupuolirooleja ylläpitävä ajattelu on siis myös aikuisessa väestössä tiukassa. Toisaalta erilaiset tavat ilmaista sukupuolta ovat nykyään aiempaa hyväksyttävämpiä, riippuen toki ympärillä olevasta yhteisöstä. Yhteisön ja kulttuurin vaikutus onkin suurta sukupuolen ilmaisun kannalta, ja se on tilanteesta riippuen epäsuoraa tai suoraa. Tanssin kentällä sukupuolittuneet tavat ja käytännöt ovat melko tavallisia. On yleistä jakaa ryhmät sukupuolten mukaan tai suhtautua vähätellen tanssiin miehiin ja poikiin. Myös sukupuolittava puhe on yleistä: esimerkiksi miehet ja pojat kohtaavat kiusaamista ja ”homottelua”, kun taas naiset ja tytöt kokevat objektivointia ja seksismiä. (Kallunki 2017, 18, 35–38.)

Haastateltava C kertoo heränneensä vasta hieman ennen haastattelumme ajankohtaa siihen, että hän näkee ympärillään kansantanssijoiden keskuudessa jatkuvasti sopimatonta ja seksualisoivaa käytöstä. Hän kertoo selkeästi kiihtyneenä miten on ymmärtänyt itse hyväksyvänsä tällaisen käytöksen tottumuksesta, ja vasta nuorempien ystäviensä hämmentyneestä suhtautumisesta hänkin näki tilanteet uusin silmin. Koska harjoituksissa ollaan lähellä ja fyysisessä kontaktissa muiden tanssijoiden kanssa, on monessa yhteisössä alkanut kehittyä myös vapaa-ajalle ulottuva samankaltaisen olemisen kulttuuri: on luonnollista olla toisen lähellä, halata ja tanssia. Varjopuolena on kuitenkin se, että joillakin henkilöillä tämä kehittyy vielä pidemmälle, ja vapaa-ajalla, erityisesti humalassa saatetaan ystäviä yllättäen suudella, kosketella tai kouria. Ja koska kaikki tapahtuu ystävien kesken asia hyväksytään kuin osaksi tämän henkilön persoonaa. Epäsopivaa toimintaa perustellaan esimerkiksi humalatilalla tai yksinkertaisesti sillä, että ahdistava henkilö ei tarkoita ollenkaan pahaa: hän vain on sellainen. Suuri ongelma piilee siinä miten tämän

käytöksen yleinen hyväksyminen vaikeuttaa omien rajojen asettamista sekä niistä kiinni pitämistä niille, jotka eivät tämänkaltaista huomiota halua osakseen. On vaikeaa tuoda esille omaa pahaa mieltä toisen toimista, kun muut yleisesti puolustavat tätä.

Ehkä se liittyy just tommoseen että hyväksyy, että ne on ihan perusasioita et me täs niinku tyylii kähmitään, ja sit jos se toinen sit tekeeki sen jossain toisessa kontekstissa sen saman asian, ja itseasiassa näin on käyny lähiaikoina, kunnes mun toiset tuttavat sano jotka on paljon nuorempia, että "what?" Ja sit mä ite sillee et, mä niinku huomaan et mä peittelen, et mä oon sillee et "no ei se, se on jurris, ei se mitään" kunnes on sillee et niin niin, mut se ei oo ok. Ja se on tottumiskysymys jo tavallaan sen yhteisön, ei kaikki varmasti aattele niin, mut paljon voi kyttee sitä asiaa siellä, niinkö vaikka siellä harrastusryhmässä, et voihan sielä olla ihmisiä joita vaikka ahistaa ne jonkun kommentit tai seksualisoinnit siinä.

Haastateltava C

Haastateltava C kertoo tavallisimmin näin toimivien henkilöiden olevan miehiä, mutta naisia ei voi kokonaan rajata tällaisen käytöksen ulkopuolelle. Naiset ja miehet yhtäläillä kuitenkin hyväksyvät tämänkaltaisen käytöksen. Poikkeuksena on kuitenkin haastateltava C:n mukaan nuorempi sukupolvi, jotka ovat paljon valveutuneempia esimerkiksi seksuaalisen ahdistelun tiimoilta. Haastattelussa tulikin ilmi, miten tällä hetkellä kansantanssiyhteisöissä ollaankin mahdollisesti murrosvaiheessa, kun uusi sukupolvi toivottavasti luo uusia käyttäytymismalleja yhteisiin ajanviettoihin.

Haastateltava B pohti haastattelussaan laajalti henkilökohtaisia kokemuksiaan opetustilanteista, joissa hän on selkeästi valtaosaa oppilaista nuorempi. Hänen mukaansa on hyvin yleinen ilmiö, että noin keski-ikäisten naisten saapuessa nuoren miehen opettamalle tanssitunnille, lähes varmasti tunnin aikana tai sen jälkeen opettaja kuulee sopimattomia kommentteja itsestään ja kehostaan. Haastateltava B kertoo havainnoineensa miten naiset saapuvat tanssitunnille jo valmiiksi hyvin vapautuneessa olotilassa, erityisesti jos he ovat hyviä ystäviä. Ja kun jokin tanssiessa vapautuu vielä lisää, naiset ikään kuin taantuvat teini-ikäisiksi: he alkavat naureskella ja hihitellä, ja lopulta kokevat tarpeelliseksi kehaista esimerkiksi nuoren opettajan lanneliikkeiden sulavuutta. Haastateltava B ei osaa sanoa mistä moinen ilmiö johtuu, mutta sen hän tietää, ettei se ole opettajalle kovinkaan mukavaa. Tietenkään kaikkia keski-ikäisiä naisia tämä ilmiö ei käsitä, mutta kuitenkin sen verran montaa, että tätä voi väittää tapahtuvan usein. Haastateltava B pohti, että ehkä tietyssä iässä ihminen alkaa toimia muita kohtaan niin kuin häntä itseään kohtaan on toimittu. Ristiriitaista kuitenkin on se, että jos henkilöllä on omakohtainen kokemus siitä, ettei seksualisoiva kommentointi tunnu hyvältä, niin miksi hän päättää kuitenkin jatkaa itse samaa toimintaa, kun voisi toimia niin kuin hän olisi toivonut itseään kohtaan toimittavan? Onko

seksualisointi niin normalisoitua, että se koetaan normaaliksi käytökseksi häiriökäyttäytymisen sijaan?

Mä luulen, että se johtuu... Että ku mennä sinne neljänkymppin yläpuolelle, ni sit ne on eri ikäpolvee myöskin. Et mikä on ollu soveliasta heidän nuoruudessaan ja sitten niinku ei oo... Yleisesti ottaen heidän aikana on puhuttu seksuaalisoinnista vähemmän, kun mitä nykyään. Ni sit ne varmaan kokee sen että nyt on iha turhaa hössötystä tämmönen. -- Nii se just että he varmasti kokee oikeutettuna sen toimintansa sillä mitä he ovat itse kokeneet, mikä ei tietenkään ole oikein. Kun sitten se vaan periytyy alaspäin koko ajan.

Haastateltava B

Haastateltava A kuvailee kohtaavansa nykytanssin kentällä usein esiintymis- ja harjoitusvaatteisiin liittyviä seksuaalisovia käytäntöjä, jotka hän liittää nykytanssissa esiintyvään ihanteelliseen kehomalliin: keho pitää pukea tietyllä tavalla, jotta se on hyvä. Esimerkkinä hän kertoo eräästä ryhmästä, jonka opettajana hän aikanaan toimi. Hän oli ohjeistanut ryhmälle omat siniset paidat osaksi esiintymisasua, ja paitoja oli kauden mittaan sovitettu harjoituksissa ja ne oli todettu sopiviksi. Kenraaliharjoituksessa ennen varsinaista esitystä kuitenkin paljastui, että eräs tanssija oli leikannut oman paitansa huomattavasti lyhyemmäksi niin, että paidan helma ylettyi juuri ja juuri pallean kohdalle. Haastateltava A kuvailee pohtineensa, että asialle ei enää voi tehdä mitään, mutta hän ei itse valitsisi laittaa alaikäistä nuorta lavalle tässä asussa. Hän korostaa, ettei napapaidoissa itsessään ole mitään vikaa, mutta opettajana hän kokee tarvetta suojata niin tanssijoita kuin yleisöäkin seksuaalisovilta kehohanteilta. Esityksen tarkoituksena on korostaa tanssia ja liikettä: ei tanssijoiden, varsinkaan alaikäisten, kehoja.

Tai ehkä se on enemmän semmonen suojaamisen näkökulma, että musta se ei vaan tunnu että alaikäisten kehoja tarvii mennä esittelemään mihinkään, vaikka he ei itse sitä niin kokiskaan tai vaikka joku kokiskin, ni ehkä vaan semmosena niiku omana arvovalintana opettajana mä en nää mitään syytä miksi mun pitäis leikata lasten paitoja lyhyemmäks. – – Eikä niinkään että mä näkisin että siin ois jotain hirveetä vaaroja ja että siellä jotakin nyt tapahtuu, ei, vaan ehkä enemmän vaan just tällaset niiku minäkuvat ja nää, et mä haluan enemmän vahvistaa sellasta et se tanssiminen on nyt siinä pääosassa eikä a) mitä meil on nyt päällä tai b) miksi se paita on leikattu tai muuta, vaan et se juttu ois siinä miten me liikutaan.

Haastateltava A

Haastateltava A nostaa myös esille tilanteita joissa hän on itse menossa esiintymään osana ryhmää, ja joku ryhmän jäsenistä alkaa sanoittaa muulle ryhmälle omia epävarmuuksiaan. Tämä tapahtuu yleensä niin, että epävarma henkilö alkaa ääneen huolehtia miten yleisöstä varmasti katsotaan tuomitsevasti tai seksuaalisovasti kun ryhmä esiintyy ("siellä ne sitte kattoo että siellä ne

pyllyä heiluttaa lavalla” Haastateltava A imitoi kuulemiaan kommentteja), ja esittää asian niin, että koko muunkin ryhmän pitäisi olla huolissaan. Näitä tilanteita kohtaa erityisesti silloin, kun esiintyminen on julkisella paikalla kuten torilla, eikä esimerkiksi tanssikoulun kevätnäytöksessä. Tähän liittyy usein epävarmuutta itsestä, omasta kehosta, tanssitaidosta ja valitettavan usein esiintymisasusta. Epämukava tunne esiintymisasussa on kuin laukaisualusta muillekin epävarmuuksille.

4.4 Onko kehon tarkkailu aina seksuaalista?

Jokaisessa haastattelussa heräsi ennemmin tai myöhemmin kysymys siitä, ovatko kaikki kehoa koskevat kommentit seksuaalisointia, vai vain seksuaalissävytteiset kommentit? Haastateltavat pohtivat kaikki omilla tavoillaan kehon kommentoimisen vaikutuksia erityisesti nuoren tanssijan kehonkuvan muodostumiseen ja haastateltavat A ja C molemmat painottivat, miten tahtovat itse opettajina mahdollistaa turvallisen tilan ja kehorauhan omilla tunteillaan. Tanssijan kehon tarkkailu ja liikkeen kommentointi on osa tanssinopettajan ja koreografin työtä ja haastatteluissa pohdittiinkin miten tehdä se niin, että tanssija kokisi olonsa turvalliseksi.

Lasten ja erityisesti nuorten puhe omasta itsestään ja kehostaan on haastateltavien mukaan usein hurjaa kuultavaa. Omia kasvonpiirteitä inhotaan, kehonmuotoja vihataan ja hiusten tapaa asettua pilkataan. Hengästymisen on merkki huonosta kunnosta ja punertavat, hikiset kasvat kielivät siitä, että tanssijalla on jotakin hävettävää. Hyvä tanssijahan on aina kaunis, viimeistely ja huippukunnossa, ihan niin kuin televisiossa ja sosiaalisessa mediassakin näkyvät tanssijat ovat. Jokaisessa tanssilajissa on omat kehoihanteensa ja harrastaja tuntee ne varmasti. Yhä nuoremmilla lapsilla on vapaa pääsy sosiaalisen median palveluihin ja diginatiiveina he löytävät haluamansa sisällön hyvinkin nopeasti. Lapsen on kohtuutonta olettaa vielä ymmärtävän näkemiensä tanssivideoiden todellista taustaa: on ymmärryksen mukaan yleistä, että videolla esiintyvä tanssija on ammattilaisen toimesta meikattu ja puettu, ja lisäksi videot ovat todella editoituja. Toinen ääripää voi olla ihan tavallinen harjoitustilanteessa kuvattu video, jossa hyvin nuori tanssija on viety kehollisesti aivan äärimilleen: vaikka hän toki on ikäisekseen erittäin lahjakas, osaa aikuinen tehdä johtopäätöksen, että tanssijan keho ei tule kestävänsä sellaista tanssimista aikuisuuteen asti. Lapsi näkee kuitenkin todennäköisesti vain mallin, johon hän tahtois sopia.

Lasten ja nuorten maailma on jo valmiiksi täynnä oman itsevarmuuden kompastuskiviä ja on varmasti sanomattakin selvää, että tanssimaailman kehoihanteet eivät ainakaan helpota nuoren tanssijan oloa. Haastatteluissa pohdittiinkin voiko puhua seksualisoinnista, kun lapsi vertaa itseään esimerkiksi sosiaalisessa mediassa näkemiinsä tanssijoihin. Kehoihanteet ovat yleensä hyvin seksualisoituja: sinun tulee olla tietynlainen, jotta olet hyvä, ja näin ollen haluttava. Kun lapsi omaksuu tämän ajattelumallin voisi siis puhua seksualisoinnista, koska hän ajattelee itseään objektina jonka arvo riippuu hänen ulkomuodostaan. Niin kuin jo aiemmin tässä opinnäytetyössä on käynyt ilmi, yksi Amerikan psykologisen yhdistyksen (the American Psychological Association, APA) määritelmistä seksualisoinnille on tilanne, jossa henkilön arvo liitetään suoraan hänen seksuaaliseen vetovoimaansa tai käytökseensä, jättämällä huomiotta hänen muut piirteensä (2007a). Voisiko tästä vetää siis johtopäätöksen, että suuri osa kehonkuvaongelmista johtaa seksualisoivaan ajattelutapaan? Jos tanssija näkee oman arvonsa olevan liitettynä omaan ulkonäköönsä, tarkkailee hän todennäköisesti muitakin saman linssin läpi. On toki otettava huomioon, että tanssija ei välttämättä liitä omaa arvoaan vain siihen, miten haluttavalta hän näyttää, vaan pitkälti myös siihen, miten lahjakas tanssija hän on. Tanssitaito ja seksuaalinen vetovoima ovat kuitenkin hyvin eri asioita, mutta mielestäni on mahdollista, että joidenkin henkilöiden mielessä ne kulkevat käsi kädessä: tanssiminen näyttää paremmalta, kun tanssija näyttää hyvältä. Tanssijan seksualisoiva ajatusmaailma on kuitenkin varmasti pitkälti kiinni siitä millaiselle tanssijaihanteelle tämä on altistunut ja miten hänen tanssiyhteisönsä jäsenet puhuvat omista kehoistaan, unohtamatta tanssin kontekstin ulkopuolisten odotuksia ja ennakkokäsityksiä siitä miltä tanssijan tulisi näyttää.

Haastatteluissa opettajan rooli tanssijan minäkuvan kehittymisessä nousi esille useaan otteeseen. Niin kuin jo aiemmin kerroin, erityisesti haastateltavat A ja C korostivat, miten tahtovat omalla toiminnallaan ennaltaehkäistä huonon kehosuhteen syntymistä. Haastateltava A esimerkiksi kertoi miten hän kyllä kuulee ja aistii, että pukuhuoneessa käydään kehonegatiivista keskustelua, mutta vaikka se on ikävää, niin hän ei voi kaikkeen vaikuttaa. Hän kertoo voivansa lähinnä ohjeistaa, miten hän toivoo pukuhuoneissa toimittavan jotta kaikilla olisi hyvä olla, mutta ainoastaan varsinaisella tanssitunnilla hänellä on todellinen mahdollisuus turvallisen tilan luomiseen. Tästä keskustelu jatkuikin pohdintaan siitä, miten opettaja voi toiminnallaan ylläpitää kehopositiivista ilmapiiriä. Jokaisella haastateltavalla oli kokemuksia siitä, kun tanssinopettaja on toiminut niin, että siitä on jäänyt oppilaalle omituinen olo. Esimerkiksi ohjeet jotka kehottavat tanssijaa ”vetämään napaa sisään” jotta tämä näyttäisi lavalla paremmalta, ovat tuntuneet vääriltä, samoin kuin

paljastavat esiintymisvaatevalinnat, joiden takia paljastavasti puettu keho vie huomiota itse liikkeeltä. Myös liikkeen ohjaaminen sellaisilla sanavalinnoilla jotka korostavat liikkeen näyttävän joko hyvälle tai huonolle oikean ja väärän sijaan herättävät kysymyksiä. Pohdintaa oli myös oikeasta ja väärästä: voisiko opettaja ohjata tanssijan liikettä vaikkapa fyysisen tuntemuksen mukaan: ”kun tunnet ilmavirran kättäsi vasten tiedät, että liike on tarpeeksi vauhdikas”. Jos opettaja siirtäisi huomionsa pois siitä miltä tanssi ja sen mukana tanssija näyttävät, oppisivat ehkä tanssijatkin käsittämään liikkeensä erillisenä kehonsa ulkomuodosta.

Haastateltava C kertoi huomanneensa, että hänellä on taipumus tarkkailla varsinkin edistyneempien oppilaidensa kehoja. Hänen mukaansa kyse on lähinnä siitä, että hän huomioi esimerkiksi pidempien lomien jälkeen ovatko oppilaat ylläpitäneet kuntotasoaan loman aikana vai pitääkö heille ohjata kestävyyttä ja voimaa lisääviä harjoituksia normaalia enemmän. On tietysti selvää, ettei ulkomuoto kerro kaikkea ja haastateltava C oli itsekin sitä mieltä, että tapa ei ole kovin hyvä. Vaikka opettaja ei sanoittaisikaan ajatuksiaan oppilailleen on silti mahdollista, että hänen puhettavassaan, olemuksessaan ja sanavalinnoissaan hän kuitenkin paljastaa enemmän kuin haluaisi. Mielestäni tämä on hyvä esimerkki siitä, miten opettajan oma sisäistetty seksualisoiva ajattelutapa saattaa näyttäytyä: vaikka opettajan tarkoitus ei ole arvioida oppilaiden kehoja, hän silti huomaa arvioivansa oppilaissa aivan muita piirteitä kehon ulkomuodon kautta.

5 POHDINTA

Mielestäni opinnäytetyöprosessini onnistui hyvin. Koen saaneeni haastatteluista ennen kaikkea arvokkaita näkemyksiä seksuaalisoinnista ilmiönä tanssialalla, niin tutkimukseni kuin myös oman itsenikin kannalta. Tavoitteenani oli laajentaa omaa ymmärrystäni aiheen tiimoilta ja siinä olen mielestäni onnistunut. Olen myös oivaltanut, että vaikka omien toiminta- ja ajatusmallien ulkokuori näyttää oman arvomaailman mukaiselta, niin syvemmällä tarkastelulla varmasti lähes jokainen löytää itsestään seksuaalisovia toimintoja. Tanssialalla toimivalla nämä liittyvät tutkimukseni tulosten mukaan yleensä oman kehon ja ulkonäön tarkkailuun, ja sitä kautta myös muiden kehojen tarkkailuun. Mielestäni on tärkeää tiedostaa nämä ajatukset ja toimintatavat, jotta niitä voi alkaa haastaa kehosuhdetta ja minäkuvaa positiivisesti rakentavilla toiminnoilla.

Tämän opinnäytetyön haasteellisin osuus oli tietoperustan rakentaminen, ja tarkalleen ottaen tarpeeksi luotettavien lähteiden löytäminen. Aiheesta löytyy kyllä tietoa ja kirjallisuutta, mutta koin haasteelliseksi löytää selkeää ja helposti tulkittavaa faktaa esimerkiksi minäkuvasta ja identiteetistä. Molemmista löytyi huomattavia määriä erilaisia teorioita ja näkemyksiä, ja näin ollen koin haasteelliseksi rajata kaikesta tiedosta sen ydinasian. Myöskään seksuaalisoinnista ei löytynyt helpolla selkeää tietoa, vaan olin pitkälti erilaisten artikkelien ja mielipidekirjoitusten varassa. Jos tekisin kaiken alusta uudelleen, varaisin huomattavasti enemmän aikaa tietoperustani tutkimiseen ja käsittelyyn, jotta ehtisin rauhassa perehtyä eri lähdemateriaaleihin. Kaikesta tästä huolimatta mielestäni tietoperustastani rakentui kohtuullisen hyvä, ja ainakin itse opin paljon.

Haastattelut tuntuivat hyvin jännittäviltä etukäteen, mutta niiden varsinainen toteutus sujui ongelmitta. Haastattelut olivat sisällöiltään toki tunteita herättäviä, mutta myös inspiroivia. Olen todella otettu siitä miten avoimesti haastateltavat heittäytyivät pohtimaan näinkin henkilökohtaista aihetta, ja minusta oli hienoa nähdä, että aihe herätti selkeästi pohdintaa niin omasta kuin oman tanssiryhteyksensä toiminnasta. Koin itse saavani haastattelutilanteista paljon ja toivon, että haastateltaville jäi samanlainen olo. Haastattelutulosten muuttaminen kirjalliseen muotoon oli työni helpoin osuus ja yllätyinkin siitä, miten paljon tietoa olin saanutkaan. En saanut edes mahtumaan aivan kaikkia havaintoja joita haastateltavat jakoivat, sillä muuten työni olisi ollut aivan liian sekalainen ja laaja. Kuitenkin mielestäni on hyvä, että tilanne oli näin päin: olisi ollut huomattavasti vaikeampaa, jos materiaalia olisi ollut vähän.

Tutkimustuloksen luotettavuutta voisi parantaa esimerkiksi laajemmalla kyselytutkimuksella. Tässä työssä tutkimustulos jää kuitenkin vielä vain kolmen ihmisen kokemukseksi, jonka vuoksi tutkimustulokset ovat tulkinnanvaraisia, jos tarkastelee seksuaalisointia laajempänä ilmiönä tanssialalla. En voi kolmen ihmisen kokemusten perusteella väittää absoluuttisena totuutena seksuaalisointia tapahtuvan kaikkialla, mutta voin tulkita tuloksista, että näin todennäköisesti on. On myös huomioitava, että koska kyseessä on tapaustutkimus, ei ole alun perinkään ollut tarkoitus etsiä absoluuttisia totuuksia, vaan tarkastella aihetta laajasti tapauskohtaisesti.

5.1 Päätelmät

Seksuaalisointi tanssialalla on syvälle juurtunutta ja osittain tanssikulttuuriin integroitunuttakin. Sitä ei aina tunnisteta seksuaalisoinniksi, vaan se voidaan nähdä yhteisöstä riippuen esimerkiksi ystäväysten välisenä läheisyytenä, palautteena tanssiharjoituksissa tai kehusanoina esityksen jälkeen. Seksualisoiva puhe ja asenne itseä kohtaan piiloutuu usein kehoa kritisoivaan ajatteluun, kun tanssija kokee oman arvonsa ja tanssitaiteensa riippuvan omasta ulkonäöstään. Seksualisoiva ajattelutapa opitaan jo lapsena ja sitä ruokkivat oman yhteisön sukupuoliroolit ja kauneusihanteet. Myöskin elämän varrella kohdattu ilmiselvä seksuaalisointi kuten suorat kommentit tai ääneen lausutut ulkonäköön liittyvät odotukset itseä kohtaan vaikuttavat siihen miten ihminen katsoo itseään. Näin ollen voi väittää tanssivan kehon seksuaalisoinnin vaikuttavan tanssialan ammattilaisen minäkuvaan. Tutkimukseni perusteella seksuaalisointi vaikuttaa erityisesti tanssijan kehosuhteeseen, ja säröt kehosuhteessa näkyvät minäkuvan heikentymisenä ja itsetunnon laskuna. Negatiivinen kehosuhde ja minäkuva ovat vahvimmillaan nuoruudessa muidenkin ikään kuuluvien myrskyjen riepotellessa, mutta tutkimukseni mukaan iän myötä suhde omaan itseän ja kehoon pääsee korjaantumaan. Korjaantumisen reitit ovat kuitenkin hyvin yksilöllisiä: toiselle riittää iän ja kokemuksen tuoma itsevarmuus, kun taas toiselle ensimmäinen raskaus on kehosuhdetta eheyttävä kokemus.

Koin silmiä avaavaksi sen, miten paljon tanssinopettajan rooli nousi esille tämän aiheen tiimoilta. Oma ennako-oletukseni haastattelujen pääteemoista pyöri sukupuolten vastakkainasettelun sekä tanssin kontekstin ulkopuolisten henkilöiden seksualisoivan käytöksen ympärillä. Nämä teemat nousivat kyllä haastatteluissa esille, mutta ne eivät todellakaan olleet haastattelujen keskiössä. Nuorten kehosuhteen tukeminen ja turvallisen harjoitustilanteen mahdollistaminen nousivat esille yhä uudestaan ja uudestaan, ja siinä ohessa myös opettajan merkitys tanssijan elämässä kasvoi.

Seksualisointia tuskin voi täysin estää tai poistaa, mutta opettaja voi vaikuttaa siihen miten nuori oppii suhtautumaan itseensä ja kehoonsa, seksuaalisoinnista huolimatta. Jos jatkaisin tämän aiheen tutkimista siirtäisinkin huomioni opettajan rooliin, ja etsisin vastausta siihen miten opettaja voisi toiminnallaan tukea ja ohjata nuorta tanssijaa seksuaalisovien tilanteiden, asenteiden ja ajatusten keskellä.

5.2 Yhteenveto

Tarkoitukseni oli tutkia kolmen haastattelun perusteella tanssialalla tapahtuvan seksuaalisoinnin muotoja, sekä sen vaikutuksia tanssialan ammattilaisen minäkuvaan. Mielestäni tutkimus oli onnistunut, sillä jokainen haastateltava tunnisti seksuaalisointia tapahtuvan tanssialalla monissa eri muodoissa, ja jokainen oli myös kokenut seksuaalisoinnin vaikuttaneen omaan minäkuvaansa. Tutkimuksen myötä sain tietoa seksuaalisoinnin eri muodoista ja sen vaikutuksista, ja myös oma käsitykseni seksuaalisoinnista ilmiönä laajeni.

Jokainen haastateltava oli kokenut seksuaalisointia ensimmäisen kerran jo alaikäisenä tanssin harrastajana, ja jokainen koki, että seksuaalisova osapuoli on usein itseä vanhempi. Seksuaalisoinnin yleisimpiä muotoja olivat haastateltavien mukaan seksuaalisävytteiset kommentit, vaelteleva katse tai selkeä tuijotus. Lisäksi seksuaalisovia asenteita tunnistettiin myös olevan piilossa melkeinpä meissä jokaisessa, ja niiden kautta varsinkin nuorempana haastateltavat olivat kokeneet näkevänsä itsensä ja muut ympärillään. Seksuaalisointi herätti haastateltavissa ikäviä tunteita: ulkopuolisilta lähtöisin oleva, vihjaileva tai arvottava seksuaalisointi herätti erityisesti vihan ja epäreiluuden tunteita, kuin myös hämmennystä. Seksuaalisovista asenteista puhuttaessa heränneet tunteet taas olivat enemmän surua ja huolta. Seksuaalisoinnin koettiin vaikuttaneen erityisesti haastateltavien kehosuhteeseen ja sitä kautta minäkuvaan. Seksuaalisointi kiinnittää huomion omaan kehoon, jolloin sitä alkaa haastateltavien kokemuksen mukaan herkästi vertaamaan muiden kehoihin, sen sijaan että olisi ylpeä omasta ainutkertaisuudestaan.

LÄHTEET

Aho, Sirkku 1987. Oppilaiden minäkäsitys: minäkäsityksen rakenne, muuttuminen ja siihen yhteydessä olevia tekijöitä. Julkaisusarja A: 117. Rauma: Turun yliopiston kasvatustieteiden tiedekunta.

American Psychological Association 2007a. Sexualisation: information pack for parents and professionals. Hakupäivä 10.3.2023.

<https://www.pkc.gov.uk/media/7807/Sexualisation/pdf/Sexualisation.pdf?m=636114257064170000>

American Psychological Association 2007b. Report of the APA Task Force on the sexualization of girls: Executive summary. Hakupäivä 28.12.2021.

<https://www.apa.org/pi/women/programs/girls/report-summary.pdf>

Aro, Tuija, Järviluoma, Elina, Mäntylä, Marketta, Mäntynen, Hanna, Määttä, Sira & Paananen, Mika 2014. Oppilaan minäkuva ja luottamus omiin kykyihin. Kummi 11. Arviointi-, opetus- ja kuntoutusmateriaaleja. Eura: Niilo Mäki Instituutti.

Asawarachan, Tanawan 2013. The Disney influence on kindergarten girls' body image. Dissertation: Doctor of education. University of North Texas. Hakupäivä 27.12.2021.

https://digital.library.unt.edu/ark:/67531/metadc271773/m2/1/high_res_d/dissertation.pdf

Bain, Ellissa 2021. What is the '97 percent' on TikTok? Sexual harassment statistic explained. Hakupäivä 5.1.2022. <https://www.hitc.com/en-gb/2021/03/17/97-percent-tiktok/>

Bergholm, Kari 1977. Tanhuvakka (toim. Pirkko-Liisa & Esko Rausmaa). Helsinki: WSOY

Bragg, Sara 2015. What about the boys?: Sexualization, media and masculinities. Hakupäivä 28.12.2021.

[https://cris.brighton.ac.uk/ws/files/360009/Bragg_Cha06_FINAL%20authors%20version%20\(1\).pdf](https://cris.brighton.ac.uk/ws/files/360009/Bragg_Cha06_FINAL%20authors%20version%20(1).pdf)

Danceus.org 2023. Modern dance history, movements, styles, dancers & competitions.

Hakupäivä 7.3.2023. <https://www.danceus.org/modern-dance/modern-dance-history-movements-styles-dancers-competitions/>

Elsesser, Kim 2016. White house targets toys and media to attract more girls to STEM careers.

Forbes. Hakupäivä 27.12.2021. <https://www.forbes.com/sites/kimelsesser/2016/04/06/white-house-targets-toys-and-media-to-end-sex-segregation-in-career-choices/?sh=4669a66c7615>

Epstein, Rebecca, Blake, Jamilia J., González, Thalia 2007. Girlhood Interrupted: The erasure of black girls' childhood. The Georgetown Law Center on poverty and inequality. Hakupäivä 29.12.2021.

<https://genderjusticeandopportunity.georgetown.edu/wp-content/uploads/2020/06/girlhood-interrupted.pdf>

Freud, Sigmund 1969. Johdatus psykoanalyysiin. Jyväskylä: Gummerus

Huuki, Tuija 2003. Popularity, real lads and violence on the social field of school. Teoksessa Gendered and sexualised violence in educational environments: the second, revised edition (toim. Vappu Sunnari, Jenny Kangasvuo & Mervi Heikkinen). Oulun yliopisto. Hakupäivä 30.12.2021. <http://jultika.oulu.fi/files/isbn9514271505.pdf>

Kallunki, Kamilla 2017. ”Jos nainen tanssii, se on ihan normaalia, mutta jos mies tanssii, se on joko tosi outoa tai tosi cool”: Sukupuoli ja sukupuolittavat käytännöt tanssissa. Kasvatustieteen pro gradu -tutkielma. Oulun yliopisto. Hakupäivä 10.3.2023. <http://jultika.oulu.fi/files/nbnfioulu-201801131070.pdf>

Keskinen, Soili & Hopearuoho-Saajala, Kristiina 1994. Pojat päivähoitossa. Helsinki: Kirjayhtymä Oy

Laiti, Petra 2021. Näpit irti saamenpuvustani. Hakupäivä 30.12.2021. <https://petralaiti.com/2021/11/06/napit-irti-saamenpuvustani/>

Laukkanen, Anu 2012. Liikuttavat erot: Etnografisia kohtaamisia itämaisessä tanssissa. Hakupäivä 10.3.2023. <https://www.utupub.fi/bitstream/handle/10024/86566/AnnalesC355Laukkanen2012.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Limón Dance Company 2020. Purpose. Hakupäivä 7.3.2023. <https://www.limon.nyc/purpose>

Maddeaux, Sabrina 2017. 'Bring on the shirtless men': Why it's acceptable to objectify the male body but not the female's. National Post. Hakupäivä 28.12.2021. <https://nationalpost.com/entertainment/movies/bring-on-the-shirtless-men-why-its-acceptable-to-objectify-the-male-body-but-not-the-females>

Malmberg, Lari 2018. Moni palomies kokee seksuaalista ahdistelua työtehtävissä – helsinkiläispoliitikot vaativat kaupunkia kitkemään häirintää työpaikoilla. Helsingin sanomat. Hakupäivä 12.12.2021. <https://www.hs.fi/kaupunki/art-2000005694397.html>

Me Too 2022. History & inception: Where we started. The evolution of our movement. Hakupäivä 5.1.2022. <https://metoomvmt.org/get-to-know-us/history-inception/>

Merikievari 2020. Nykytanssi. Hakupäivä 7.3.2023. <https://merikievari.fi/nykytanssi/>

National Alliance to End Sexual Violence 2017. Racism and Rape. Hakupäivä 5.1.2021. https://endsexualviolence.org/where_we_stand/racism-and-rape/

Nerg, Jenni 2022. ”Opettaja ei ylläty, jos pojat saavat nelosia” – koulu suosii yhä tyttöjä ja muu yhteiskunta poikia, vaikka ongelmaa on yritetty korjata vuosia. Hakupäivä 10.3.2023. <https://yle.fi/a/3-12485564>

North, Anna 2019. 7 positive changes that have come from the #MeToo movement. Hakupäivä 5.1.2022. <https://www.vox.com/identities/2019/10/4/20852639/me-too-movement-sexual-harassment-law-2019>

Ojanperä, Kaija 2018. Seksuaalinen häirintä sosiaali- ja terveydenhuoltoalan työpaikoilla. Selvitys Tehyn jäsenten kokemasta häirinnästä. Tehyn julkaisusarja B:3/18. Hakupäivä 12.12.2021.
https://www.tehy.fi/fi/system/files/mfiles/julkaisu/2018/2018_b3_seksuaalinen_hairinta_sosiaali-ja_terveydenhuoltoalan_tyopaikoilla_id_11863.pdf

Rolón-Dow Rosalie 2004. Seduced by images: Identity and schooling in the lives of Puerto rican girls. Hakupäivä 19.12.2021.
https://navejar.com/handouts/Other/Seduced_by_Images_Identity_and_Schooling.pdf

Sanfeliciano, Alejandro 2022. Minäkuva: alkuperä ja määritelmä. Hakupäivä 8.3.2023.
<https://miearolenihmeet.fi/minakuva-alkupera-ja-maaritelma/>

Saukkonen, Pasi 2014. Suomalainen kulttuuri-identiteetti kotoutumisen estäjänä ja edistäjänä. Kulttuuri-identiteetti & Kasvatus. Kulttuuriperintökasvatus kotoutumisen tukena. Suomen kulttuuriperintökasvatuksen seuran julkaisuja 8. Hakupäivä 30.3.2023.
http://www.kulttuuriakaikille.fi/doc/monikulttuurisuus_kansio/Kulttuuri-identiteetti_ja_kasvatus.pdf

Siddiquee, Imran 2012. Makeup and the sexualization of young girls. The Representation Project. Hakupäivä 27.12.2021. <https://thereproject.org/makeup-and-the-sexualization-of-young-girls/>

Suomalaisen kansantanssin ystävät ry 2023. Kansantanssi Suomessa: Tanssit. Hakupäivä 7.3.2023. <https://www.kansantanssinyst.fi/kansantanssi/tanssit/>

Suomen Tanssiurheiluliitto 2023. Vakio ja Latinalaistanssit: Kilpailusäännöt. Hakupäivä 1.4.2023.
https://www.dancesport.fi/wp-content/uploads/2023/01/STUL_kilpailusaanto_01012023_VakLat-JULKAISTU.pdf

Tanssiseura Danceline Ry 2021. Tuoreen tanssijan usein kysymät kysymykset. Hakupäivä 7.3.2023. <https://www.danceline.fi/usein-kysyttya/>

Tasa-arvoaltuutettu 2022. Seksuaalinen ja sukupuoleen perustuva häirintä. Hakupäivä 5.1.2022.
<https://tasa-arvo.fi/hairinta>

Terapiatalo Noste 2023. Seksuaalinen ja sukupuoli-identiteetti. Hakupäivä 9.3.2023.
<https://terapiatalonoste.fi/tieto/seksuaalinen-ja-sukupuoli-identiteetti/>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2021. Seksuaalinen häirintä. Hakupäivä 12.12.2021.
<https://thl.fi/fi/web/sukupuolten-tasa-arvo/tasa-arvon-tila/vakivalta-ja-hairinta/seksuaalinen-hairinta>

UN Women UK 2021. Public spaces need to be safe and inclusive for all. Now. Hakupäivä 5.1.2022. <https://www.unwomenuk.org/safe-spaces-now/>

Vernerinet.net 2014. Identiteetti, minäkuva ja itsetunto. Hakupäivä 8.3.2023.
<https://verneri.net/yleis/identiteetti-minakuva-ja-itsetunto>

Viitanen, Sirkka 1984. Tanhujen taustaa. Tanssi 2/84. Hakupäivä 7.3.2023.
<https://disco.teak.fi/tanssi/sirkka-viitanen-tanhujen-taustaa/>

Vuori, Jaana 2023. Tapaustutkimus. Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Hakupäivä 9.3.2023

<https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/tutkimusasetelma/tapaustutkimus/>

Zeven, Jennifer 2019. Disney's sexualized stereotypes from Snow White to Frozen. Hakupäivä 27.12.2021. <https://jenniferzevenwriter.medium.com/disney-stereotypes-and-sexualisation-from-snow-white-to-frozen-82cdc9b5d4b9>

Millaisia tanssialan töitä pääasiassa teet tai olet tehnyt?

Miten itse määrittelisit seksuaalisoinnin? Entä miten määrittelet minäkuvan?

Oletko kokenut tanssin yhteydessä kehoosi tai itseesi kohdistuvaa seksuaalisointia? Millaista?

Millaisissa tilanteissa törmäät seksuaalisointiin?

Onko seksuaalisointi itseäsi kohtaan enemmän säännöllistä kuin satunnaista?

Kuinka yleistä tanssivan kehon seksuaalisointi mielestäsi on tanssin kontekstissa? Näetkö sitä ympärilläsi, vaikka se ei kohdistuisikaan sinuun?

Oletko kokenut seksuaalisointia jo ennen tanssin ammattilaisuutta? Minkälaista?

Mikä on aikaisin muistosi seksuaalisoinnista itseäsi kohtaan tanssin kontekstissa?

Miten reagoit seksuaalisointiin? Mitä tunteita se herättää?

Kun tapaat uusia ihmisiä, muuttuuko heidän suhtautumisensa sinuun, kun ammattisi paljastuu? Jos muuttuu, niin miten?

Onko kokemasi seksuaalisointi (ennen ammattilaisuutta tai ammattilaisena) vaikuttanut toimintaasi töissä tai arjessa (esim. pukeutuminen, rutiinit, sosiaaliset kanssakäymiset yms.)?

Vaikuttaako työsi vaikuttaa minäkuvaasi? Jos vaikuttaa, niin miten?